

WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE

# DOBRA ZMIANA W SAMORZĄDZIE



# DOTRZYMUJEMY SŁOWA



Szanowni Państwo!

Już trzeci rok rząd Prawa i Sprawiedliwości, obozu Zjednoczonej Prawicy zmienia Polskę na lepsze. Konsekwentnie naprawiamy nasze państwo, by mogło ono jak najlepiej służyć nam wszystkim. Naszym celem, celem polityki dobrej zmiany jest budowa Polski dostatniej, godnej, sprawiedliwej, uczciwej i bezpiecznej. Jednym słowem Polski takiej, której mieszkańcy będą mogli cieszyć się pod każdym względem takim samym poziomem życia, jaki jest udziałem obywateli najzamożniejszych państw europejskich. Systematycznie, krok po kroku zmierzamy ku temu celowi, przybliżając się tym samym do spełnienia wielkiego marzenia pokoleń Polaków o życiu na miarę naszych aspiracji.

Teraz nadszedł czas, by dobra zmiana zeszła na poziom samorządowy: do gmin, powiatów, dużych miast i województw i uczyniła nasze małe ojczyzny – wsie, miasteczka i największe aglomeracje – miejscami o wiele bardziej nadającymi się do życia.

Skończymy ze złymi praktykami i ukróćmy nadużycia. Położymy kres dzikiej, karmiącej się krzywdą zwykłych ludzi, reprivatyzacji. Nie dopuścimy do wyprzedaży ważnych składników majątku naszych samorządów. Te dobra w postaci firm zajmujących się na przykład dostarczaniem wody, ciepła czy odprowadzaniem odpadów i ścieków powinny służyć ogółowi mieszkańców i być jednym z narzędzi kształtowania polityki władz lokalnych, a nie zyskom prywatnych właścicieli.

Tak jak w 2015 roku do wyborów prezydenckich i parlamentarnych Prawo i Sprawiedliwość przystąpiło z programem oczekiwanych przez

Polaków zmian, tak dziś nasza partia, obóz Zjednoczonej Prawicy, staje do wyborów samorządowych dobrze przygotowana merytorycznie. Mamy naprawdę dobry, przemyślany program dla Polski lokalnej. A ściślej – mamy programy, bo nasze propozycje zawierają nie tylko zobowiązania o charakterze ogólnopolskim, ale – i to przede wszystkim – plany tego, co zamierzamy zrobić, jeśli Państwo obdarzycie nas zaufaniem, w poszczególnych województwach, miastach, powiatach i gminach, aby ich mieszkańcom, aby nam wszystkim żyło się po prostu lepiej.

Program, który Państwu przedstawiamy jest efektem naszej wytężonej pracy na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego. Tak jak trzy lata temu jeździliśmy po Polsce i słuchaliśmy tego, co Polki i Polacy mają nam do powiedzenia. Odbiliśmy prawie tysiąc spotkań. Wiemy zatem, czego oczekują mieszkańcy naszego kraju i obiecujemy, że będziemy zmieniać nasze małe ojczyzny zgodnie z tymi oczekiwaniami.

Jestem głęboko przekonany, że tak jak realizacja naszego programu z 2015 roku zasadniczo odmieniła w wielu dziedzinach życie Polek i Polaków, tak urzeczywistnienie naszych propozycji dla Polski lokalnej zaowocuje dynamicznym rozwojem naszych małych ojczyzn oraz zasadniczym podniesieniem poziomu życia wspólnot lokalnych.

Nasze trzyletnie rządy świadczą o tym, że jesteśmy partią wiarygodną, która dochowuje zobowiązań wyborczych. Spełniliśmy już wiele obietnic złożonych Polakom, inne – systematycznie wprowadzamy w życie.

Dotrzymujemy słowa w rządzie, dotrzymamy i w samorządzie! I to jest dodatkowy powód, dla którego warto zagłosować na kandydatów z list Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość do władz lokalnych wszystkich szczebli.

Jarosław Kaczyński



## ROZWÓJ GOSPODARCZY ŁÓDZKIEGO

**Silna i nieskrępowana biurokratycznymi barierami przedsiębiorczość jest motorem napędowym rozwoju państwa oraz fundamentem do budowania zamożnej i niezależnej finansowo klasy średniej. Wzrost gospodarczy to fundament rozwoju całego kraju. Tylko silna, zrównoważona gospodarka może zapewnić bezpieczeństwo ekonomiczne Polaków i długofalową poprawę jakości życia. Wzmocnienie małych i średnich przedsiębiorstw, poprawa warunków prowadzenia biznesu oraz przyciągnięcie nowych inwestorów są kluczem do rozwoju każdej gminy i powiatu, miast i wsi.**

### CO RZĄD ZROBIŁ DLA PRZEDSIĘBIORCÓW I GOSPODARKI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

**NISKIE BEZROBOCIE** – W Polsce mamy wreszcie rynek pracownika – bezrobocie jest najniższe od 26 lat. W województwie łódzkim spadło z 8,5% w XI 2015 do 5,9% w VIII 2018. Podnosimy także wynagrodzenia osób najmniej zarabiających – na wschodzie kraju problem nierównych płac jest szczególnie istotny. Pracownicy mają teraz zapewnioną dolną granicę wynagrodzenia (13,70 zł brutto) i zagwarantowaną coroczną waloryzację pensji.

**KONSTYTUCJA BIZNESU** - Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii wprowadza pakiet ponad 100 zmian dla przedsiębiorców, które ułatwią zakładanie, prowadzenie i rozliczanie działalności. Skorzysta na tym również niemal 246 tys. istniejących w województwie firm oraz kolejne, których utworzenie będzie teraz łatwiejsze niż kiedykolwiek. Zmiany najbardziej uciążliwych przepisów utrudniających prowadzenie biznesu rozpoczęły się w 2016 roku. Do dzisiaj ponad 100 zmian weszło już w życie, m.in. rozszerzono ochronę przedsiębiorcy poprzez interpretację wszystkich niejasno-

ści na korzyść przedsiębiorcy czy powołując Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorstw.

## JAK SYTUACJA WYGLĄDA DZISIAJ

Dla województwa łódzkiego głównym wyzwaniem najbliższych lat w zakresie badań, rozwoju i komercjalizacji wiedzy jest modernizacja i postęp technologiczny gospodarki, szczególnie w branżach uznanych za specjalizacje regionalne. Region dysponuje znaczącym oraz wyspecjalizowanym potencjałem naukowym i badawczo-rozwojowym w zakresie nowoczesnych technologii oraz w dziedzinach: medycyna i farmacja, włókiennictwo (moda), branża chemiczna i ogrodnictwo. Sektorem mającym duże znaczenie dla rozwoju gospodarki opartej na wiedzy w regionie jest sektor Technologii Informacyjno-Komunikacyjnych.

Stale rośnie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw. W stosunku do 2015 r. wzrost wynagrodzeń wystąpił we wszystkich sekcjach sektora przedsiębiorstw, przy czym najwyższy odnotowano w hotelarstwie i gastronomii.

Sukcesywnie rośnie odsetek eksporterów w regionie. Wyniki finansowe przedsiębiorstw są korzystniejsze niż wcześniej. Wzrosła również rentowność przedsiębiorstw. Wzrosły nakłady inwestycyjne na budynki i budowle.

## CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚCI ZROBI DLA PRZEDSIĘBIORCÓW I GOSPODARKI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

W województwie łódzkim planowane są następujące działania:

- Udzielanie wsparcia zawodowego dla osób w szczególnie trudnej sytu-

acji (bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy, kobiet powracających na rynek pracy), poprzez zachęty dla pracodawców do przyjmowania oraz szkolenia osób (dostosowanie kompetencji oraz utrzymanie w miejscu pracy). Skierowanie strumienia środków i zasobów Urzędów Pracy, zamiast aktywizacji polegającej na organizacji kursów.

- Wzmacnianie infrastruktury komunikacyjnej umożliwiającej pełne wykorzystanie geoeconomicznego położenia województwa.
- Wspieranie od strony gospodarczej i społecznej rządowych projektów inwestycyjnych: odkrywki Złoczew, Centralnego Portu Komunikacyjnego.
- Wzmacnianie pozycji lidera województwa w branży logistycznej – rozwój centrów dystrybucyjnych oraz stworzenie hubu logistycznego cargo.
- Realizację programu inwestowania pracodawców w kadry, tj. podniesienie i zmianę kwalifikacji, obejmującej: wykorzystanie środków unijnych, wprowadzenie zmiany w sposobie funkcjonowania szkół branżowych – wdrożenie systemu dualnego do tworzenia połączeń z przedsiębiorcami instytucji otoczenia biznesu.
- Tworzenie w regionie centrów nowoczesnych kompetencji działających w systemie dualnym – zakłada się wykorzystanie środków unijnych i stworzenie programów wojewódzkich wspierających komercjalizowanie wiedzy z uczelni.
- Zdynamiczowanie polityki zatrudnienia oraz zainicjowanie postępu w zakresie jakości zatrudnienia. Poprawę zasobów miejsc pracy osiągniemy poprzez unowocześnienie rynku pracy i następujący wraz z tym wzrost atrakcyjności regionu.
- Rozwój przedsiębiorczości poprzez promocję tworzenia nowych przedsiębiorstw; elastycznych form zatrudnienia, rozwoju zawodowego pracowników oraz obniżenie obciążeń nakładanych na pracowników o najniższych dochodach.
- Poprawa aktywności na rynku pracy poprzez wdrożenie nowych rozwiązań organizacyjno-finansowych, zapewniających zwiększenie dostępu

- do usług rynku pracy; poprawę informacji o rynku pracy; wzmocnienie finansowe funduszy pożyczkowych, poręczeniowych i kapitałowych, wspomagających osoby pragnące rozpocząć własną działalność gospodarczą.
- Wyrównanie szans na rynku pracy poprzez wzbogacenie oferty i podwyższenie jakości usług świadczonych przez powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy.
  - Rozwój przedsiębiorczości poprzez wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu, wzrost innowacyjności organizacyjnej i produktowej w przedsiębiorstwach; rozwój specjalistycznego doradztwa dla przedsiębiorców i wzrost liczby przedsiębiorstw posiadających certyfikaty jakości; wsparcie przedsiębiorstw w realizowaniu inwestycji prowadzących do tworzenia nowych miejsc pracy; różnicowanie działalności rolniczej i zbliżonej do rolnictwa, prowadzące do podjęcia przez rolników działalności dodatkowej i poprawiające ich sytuację materialną.
  - Zwiększenie elastyczności i zróżnicowanie form zatrudnienia poprzez działania zmierzające do zawarcia paktu społecznego; uregulowanie spraw związanych z nietypowymi formami zatrudnienia; tworzenie warunków do aktywizacji zawodowej osób wychowujących dzieci.
  - Promocja rozwoju zawodowego pracowników poprzez wsparcie tych pracodawców, którzy szkolą swoich pracowników w związku ze zmianami wynikającymi z rozwijającą się technologią (nie tylko przedsiębiorców mających wydzielony fundusz szkoleniowy).
  - Wdrożenie rozwiązań organizacyjno-finansowych zapewniających zwiększenie dostępu do usług rynku pracy poprzez wzmocnienie publicznych oraz wspieranie rozwoju niepublicznych służb zatrudnienia.
  - Poprawa informacji o rynku pracy poprzez rozwój i doskonalenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych; przeorientowanie i wzmocnienie modelu informacji o rynku pracy; stworzenie metodologii badania lokalnego rynku pracy; badanie wpływu migracji na rynek pracy w regionie; aktualizacja Klasyfikacji Zawodów i Specjalności.

- Wzmocnienie finansowe instytucji pożyczkowych, a w efekcie ułatwienie przedsiębiorcom dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji.
- Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.
- Inwestowanie w kapitał ludzki poprzez promocję rozwiązań w zakresie gospodarki opartej na wiedzy; doskonalenie kwalifikacji kadry doradców zawodowych; popularyzacja idei kształcenia ustawicznego; przygotowanie nauczycieli do roli doradców zawodowych; przygotowanie kadry do prowadzenia kształcenia ustawicznego na odległość; tworzenie centrów kształcenia na odległość na wsiach.
- Wspomaganie przedsiębiorców w procesie pozyskiwania środków na inwestycje przy wykorzystaniu instrumentów oferowanych przez państwowe agencje skupione w grupie Polskiego Funduszu Rozwoju, np. Agencje Rozwoju Przemysłu.
- Uruchomienie programu systemowego wsparcia i doradztwa dla przedsiębiorców ubiegających się o specjalnego ulgi przewidziane w ramach ogólnopolskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (SSE).
- Zorientowanie na produkcję wysoko zaawansowaną i innowacyjne firmy, w tym prezentujące tzw. regionalne inteligentne specjalizacje woj. łódzkiego; poprzez Tworzenie Regionalnych centrów R&D (badawczo-rozwojowych) wraz z ośrodkami doskonalenia zawodowego; budowę hal przemysłowych pod wynajem dla innowacyjnych przedsiębiorstw, start-upów produkcyjnych nieposiadających zdolności, aby uruchomić proces produkcji i zapewnienie preferencyjnych stawek najmu; budowę hal przemysłowych pod wynajem dla innowacyjnych przedsiębiorstw, dedykowanych dla przemysłu włókienniczego.
- Wprowadzenie „Reindustrializacji na poziomie wojewódzkim” – w ścisłym porozumieniu z instytucjami rządowymi intensyfikacja działań zmierzających do wzmocnienia i ekspansji segmentu rodzimych małych i średnich przedsiębiorstw.



## ROLNICTWO I ROZWÓJ WSI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

Rolnictwo to jest jeden z najważniejszych kierunków rozwoju gospodarczego Polski. Postawienie na rozwój obszarów wiejskich oznacza szersze wykorzystanie zasobów polskiego rolnictwa i polskiej wsi. Program rolny nie dotyczy jednak samego rolnictwa, ale ma na celu przede wszystkim przywrócenie rangi i znaczenia obszarów wiejskich, które zaczęły być marginalizowane. Chcemy rozwijać wieś w zakresie infrastruktury technicznej i drogowej, odtworzyć usługi publiczne - komunikację publiczną, przedszkola, szkoły, placówki służby zdrowia.

### CO RZĄD ZROBIŁ DLA ROLNIKÓW I WSI W ŁÓDZKIEM

**WSPARCIE EKSPORTU** – Rząd wspiera rozwój polskiego rolnictwa oraz eksport produktów rolno-spożywczych. W 2017 roku wartość eksportu produktów rolno-spożywczych osiągnęła rekordowy poziom ponad 25 mld euro. Rząd kontynuuje dążenia do wyrównania dopłat bezpośrednich dla polskich rolników do poziomu porównywalnego z tymi, jakie otrzymują rolnicy w Niemczech czy Francji. Wstrzymaliśmy na 5 lat sprzedaż państwowej ziemi, dając rolnikom możliwość dzierżawy na korzystnych warunkach zgodnie z przeznaczeniem. Podjęliśmy działania w celu poprawy kompetencji, umiejętności i wiedzy producentów rolnych, także w ramach powołanego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa.

**DOTACJE DLA ROLNIKÓW** – Kluczowym programem przeciwdziałania stratom w rolnictwie jest program dotowanych ubezpieczeń upraw rolnych – dotacje w wysokości 65% składki do 1 ha i 65% składki do 1 sztuki zwierząt gospodarskich, na które w budżecie na 2017 rok zapewniono 918 mln złotych – kwota ta będzie corocznie wzrastała. Działania te znacząco

zabezpieczają producentów rolnych przed skutkami klęsk żywiołowych.

**WALKA Z ASF** – Rząd podjął czynności zabezpieczające polskich producentów przed ASF poprzez ograniczenie napływu chorych zwierząt z zagranicy, program bioasekuracji oraz odszkodowania za straty finansowe. Kontynuuje też działania w zakresie ochrony producentów oraz zwiększenia zakresu uprawnionych do odszkodowań.

**OBNIŻENIE WIEKU EMERYTALNEGO** – Z podwyższenia świadczeń emerytalno-rentowych do wysokości 1 tys. zł skorzystało ponad 340 tys. rolników. Dodatkowo obniżyliśmy podniesiony przez rząd PO-PSL wiek emerytalny dla rolników do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn.

**DEKONCENTRACJA NIERUCHOMOŚCI** – Na bazie Agencji Rynku Rolnego i Agencji Nieruchomości Rolnych powstał Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, który ma przeciwdziałać nadmiernej koncentracji nieruchomości rolnych, a także zapewniać prowadzenie działalności rolniczej przez osoby o odpowiednich kwalifikacjach. Nowa instytucja ułatwia rolnikom dostęp do zakupu lub dzierżawy ziemi oraz pomaga w zdobywaniu nowych rynków. Rozwiązanie to zapewnia przejrzystą strukturę obsługi rolników i ogranicza biurokrację.

### JAK SYTUACJA WYGLĄDA DZISIAJ

Rolnictwo stanowi integralny element systemu gospodarki narodowej. Rozsądnie zarządzane państwo, bez względu na posiadany potencjał, stara się w stopniu maksymalnym zapewnić żywnościowe bezpieczeństwo, które obok m.in. energetyki stanowi kluczowy element bezpieczeństwa gospodarczego. Rolnictwo – to kluczowy element otwartego systemu gospodarki żywności składającego się z trzech zasadniczych segmentów: (I) rolnictwa rozumianego jako producenta/dostawcę płodów rolnych, (II) przetwórstwa płodów rolnych (przemysł rolno-spożywczy),

(III) handlu artykułami żywnościowymi.

Rozpoczęta w 2015 roku przez rząd Prawa i Sprawiedliwości radykalna zmiana polityki makroekonomicznej, którą można syntetycznie zdefiniować jako „repolonizacja i reindustrializacja”, stwarza niepowtarzalną szansę dla rekonstrukcji narodowego systemu gospodarki żywnościowej. Ten korzystny trend można znacząco przyspieszyć i wzmocnić harmonijną współpracą rządowo-samorządową, co zapewni wygrana Prawa i Sprawiedliwości w wyborach samorządowych w woj. łódzkim. Bezkonfliktowa relacja pomiędzy władzą rządową i samorządową pozwoli na pełne wykorzystanie bogactwa zasobów, jakimi niewątpliwie dysponuje wieś w województwie łódzkim, a są nimi pracowitość, sumienność, doświadczenie i przedsiębiorczość łódzkich rolników.

## CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚCI ZROBI DLA ROLNIKÓW I WSI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

- Zainicjujemy i konsekwentnie wspierać będziemy proces budowy zintegrowanego systemu gospodarki żywnościowej. Jego fundamentem będzie rodzinne gospodarstwo rolne powiązane kooperacyjnymi więziami ekonomicznymi i własnościowymi z lokalnymi zakładami przetwórstwa rolno-spożywczego, sferą handlu hurtowego i detalicznego, tak aby w konsekwencji docierać z gotowymi produktami żywnościowymi do ostatecznego odbiorcy, konsumenta.
- Województwo łódzkie ma unikalną szansę na budowę kompleksowego systemu gospodarki żywnościowej. Sprzyja temu struktura agrarna w naszym województwie oparta o rodzinny model gospodarstwa rolnego oraz wysoką kulturę rolną, czego efektem są istniejące już obszary wyjątkowej koncentracji i specjalizacji określonych rodzajów produkcji np. warzywniczej (ziemia łęczycka, sieradzka), sadowniczej (ziemia łó-

wicka), trzody chlewnej (ziemia piotrkowska).

- Zrównoważony model rolnictwa opartego o rodzinne gospodarstwo rolne, które wysoką sprawność ekonomiczną łączy z produkcją zdrowej żywności, pozwoli - co nie mniej istotne - na utrzymanie krajoznawczych i kulturowych walorów wsi. Naturalne procesy koncentracji produkcji rolnej muszą postępować, co wynika z presji ekonomicznej, ale nie powinny one przekroczyć poziomu zdefiniowanego jako gospodarstwo rodzinne.
- Proces budowy systemu gospodarki żywnościowej kandydaci Prawa i Sprawiedliwości będą wspierać dostępnymi instrumentami ekonomiczno-prawnymi, które są w gestii samorządu wojewódzkiego.
- Będziemy dążyć do zwiększenia wydatków na rolnictwo i gospodarczą infrastrukturę wiejską do poziomu minimum 20% dochodów w każdym roku budżetowym.
- Nawiążemy systemową, stałą współpracę z gminnym i powiatowym samorządem w zakresie wspierania rolników.
- Nadamy odpowiednią rangę problematyce wsi i rolnictwa poprzez dedykowanie jednego z członków zarządu samorządu wojewódzkiego do wyłącznych działań w tym obszarze.
- Będziemy inicjować i wspierać istniejące grupy producentów rolnych oraz pomagać w uzyskiwaniu zewnętrznego wsparcia finansowego.
- Będziemy rozwijać lokalne rynki zbytu poprzez poprawę infrastruktury targowisk miejskich i wiejskich.
- Będziemy systemowo współpracować z ośrodkami naukowymi i doradczymi, ze szczególnym uwzględnieniem Ośrodków Doradztwa Rolniczego.
- Zwiększymy do wysokości 2% dochodów budżetu województwa łódzkiego nakłady przeznaczone na fundusz sołecki. Stanowiąc to będzie kwotę około 1 800 000 zł rocznie na rozwój społeczności lokalnych w środowisku wiejskim.
- Znacząco zwiększymy nakłady na spółki wodne.
- Uruchomimy program wspierający modernizację dróg wiejskich.
- Będziemy wspierać rozbudowę infrastruktury komunalnej na terenach



## ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM I POŁĄCZENIA KRAJOWE

- wiejskich (wodociągi, kanalizacja, oczyszczalnie ścieków, gazyfikacja).
- Utworzymy w naszym regionie szlaki turystyki kulinarnej mające na celu popularyzację oraz zwiększenie produkcji żywności regionalnej i lokalnej poprzez połączenie jej z turystyką kulinarną.
  - Będziemy intensyfikować działania zmierzające do pełnego wykorzystania zróżnicowanego potencjału produkcji rolnej opartego o system gospodarstw rodzinnych. Będziemy tworzyć bezpośrednie kanały dystrybucji produktów rolnych i artykułów żywnościowych. „Od polskiego rolnika bezpośrednio do polskiego konsumenta”.
  - Stworzymy przez jednostki łódzkiego samorządu terytorialnego spółki zaopatrzenia rolnictwa, które będą oferować np. innowacyjne szklarnie pod wynajem, leasing maszyn rolniczych. Inicjatywa ta zostanie zrealizowana za pomocą kredytów inwestycyjnych / partnerstwa publiczno-prywatnego.

**Dobrze rozwinięta sieć dróg krajowych i lokalnych jest niezbędnym warunkiem dla budowania trwałego rozwoju społeczno-gospodarczego. Sieć dróg jest jak układ krwionośny, którym organizm musi dostarczyć tlen nawet do najdalszych części swojego ciała. Dlatego podczas rządów Prawa i Sprawiedliwości zdecydowanie przyspieszyła realizacja inwestycji drogowych, które mają bezpośredni wpływ na rozwój Polski.**

### CO RZĄD ZROBIŁ DLA ŁÓDZKIEGO TRANSPORTU

**DROGI LOKALNE** – Dodatkowe 500 mln zł więcej na drogi lokalne, niż było zaplanowane w budżecie. Kwota, jaką otrzyma województwo łódzkie w ramach dodatkowych funduszy na drogi lokalne dla województw, wynosi 31 mln zł.

**POŁĄCZENIA MIĘDZYNARODOWE** – Inwestycje infrastrukturalne realizowane przez rząd Prawa i Sprawiedliwości - takie jak S14, S74, S12, A1, Centralny Port Komunikacyjny i tunel średnicowy - sprawiają, że Łódź i Łódzkie przestaje być komunikacyjną peryferią na poziomie krajowym.

**NOWE MOSTY** – Rząd przygotował wstępną analizę zapotrzebowania na budowę nowych mostów. Łączny koszt prac przygotowawczych i realizacji wynosi 2,34 mld zł. Zarekomendowano 22 lokalizacje dla nowych mostów na głównych rzekach: Wiśle, Odrze, Warcie czy Bugu. W województwie łódzkim planowana jest budowa 1 mostu o wartości 30,1 mln zł na odcinku Pillica: Przedbórz – Sulejów. Pomiędzy gminami Aleksandrów i Ręczno. Samorząd będzie aktywnie współpracował z rządem w realizacji tej inicjatywy.



**ELEKTROMOBILNOŚĆ** – Rząd opracował Plan Rozwoju Elektromobilności oraz projekt Funduszu Niskoemisyjnego Transportu, który przyczyni się do poprawy jakości życia w polskich miastach poprzez zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza, obniżenie hałasu oraz poprawę komfortu pasażerów. Dzięki inwestycjom ze środków funduszu możliwy będzie m.in. rozwój sieci punktów ładowania dla samochodów elektrycznych, co jest konieczne dla wzrostu liczby tych pojazdów w Polsce. Województwo łódzkie wykazało się inicjatywą wprowadzenia autobusów elektrycznych - trwają prace nad 24 projektami Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (NCBR) przeznaczonych dla 2 miast województwa (14 dla Sieradza, 10 – dla Tomaszowa Mazowieckiego). Pilot programu E-mobilność w województwie łódzkim obejmie następujące miasta: Brzeziny, Głowno Gmina, Sieradz.

**INWESTYCJE NA KOLEI** – W ciągu ostatnich dwóch lat przebudowano ok. 707 km linii kolejowych, co stanowi ponad 141% planu założonego na koniec 2017 roku.

**DROGI W ROZSĄDNEJ CENIE** – Do budowy nowych dróg rząd podchodzi strategicznie. Dzięki wprowadzonym zmianom dotyczącym przetargów i umów, środki publiczne na budowę dróg są wydatkowane bardziej racjonalnie. Skończyły się czasy, gdy w Polsce budowało się jedne z najdroższych autostrad i dróg ekspresowych. Rząd przygotował przepisy dotyczące m.in. uproszczenia oraz przyspieszenia prac na kolei, dzięki wprowadzonym zmianom poprawia się konkurencyjność transportu kolejowego.

## JAK SYTUACJA WYGLĄDA DZISIAJ

Dla województwa budującego przewagi konkurencyjne na atrakcyjności połączenia na przecięciu dwóch korytarzy transportowych sieci bazowej TEN-T, głównymi wyzwaniem w zakresie transportu są **wzmocnienie i rozwój powiązań drogowych układu regionalnego z krajowym i europejskim**

**skim** (z siecią TEN-T), poprawa jakości funkcjonowania transportu kolejowego, rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego oraz rozwój sektora usług logistycznych.

Komunikacja publiczna funkcjonuje w większości dużych miast regionu. Problem stanowi **niewielki udział nowoczesnego ekologicznego taboru dla połączeń wewnątrz miejskich** i w obrębie miejskich obszarów funkcjonalnych, w tym połączeń międzymiastowych. Bariery są również stan infrastruktury transportu publicznego, w tym brak wykształconych węzłów przesiadkowych i systemów P&R oraz brak synchronizacji połączeń. Przekłada się to na niską atrakcyjność komunikacji publicznej, słabą integrację miast z ich otoczeniem, nadmierny indywidualny ruch zmotoryzowany i w efekcie nadmierne zanieczyszczenie środowiska. Wskazuje to na potrzebę udrożnienia ruchu oraz podejmowania **działań na rzecz integracji transportu**, wprowadzenia priorytetu dla transportu zbiorowego oraz wdrażania ITS.

Sieć dróg wojewódzkich liczy 1 178 km i w stosunku do pozostałych województw zajmuje dopiero 14 miejsce pod względem długości, 2/3 długości dróg nie jest przystosowane do europejskich standardów transportowych. Znaki dopuszczające transport o standardach europejskich postawić można tylko na nielicznych drogach (Zgierz-Kutno i Pabianice-Bełchatów). W ciągu ostatnich dziesięciu lat rozbudowano około 300 km dróg oraz odnowiono około 600 km nawierzchni dróg. Oznacza to, że część remontów polegała na wymianie nawierzchni bez przystosowania do większych obciążeń. Taka sytuacja powoduje szybszą degradację wyremontowanych odcinków o nieprzystosowanej podbudowie. W Wieloletniej Prognozie Finansowej dla województwa łódzkiego nie jest przewidziane inwestowanie w nowe drogi o randze wojewódzkiej, mimo iż ich gęstość znacznie odstaje od innych regionów. Pod względem gęstości dróg wojewódzkich, łódzkie zajmuje 15 miejsce w kraju. Województwo łódzkie posiada dobrze rozbudowaną sieć dróg powiatowych (8302 km) i gminnych (8946 km),

jednak pod względem jakości nawierzchni, przystosowania do przenoszenia obciążeń i natężenia ruchu drogi te w dużej części nie spełniają oczekiwań użytkowników.

Przez województwo łódzkie przebiegają dwa ważne szlaki kolejowe (Gdynia-Śląsk i Warszawa-Berlin) o znaczeniu ponadregionalnym, ich przebieg omija jednak stolicę województwa. W wyniku tego stolica regionu pozostaje poza siatką sprawnych połączeń międzyregionalnych i międzynarodowych. Pozostałe szlaki kolejowe przebiegające przez województwo mają znaczenie lokalne. Jednak ze względu na zły stan torowisk możliwości ich wykorzystania dla rozwoju połączeń są ograniczone.

Duże znaczenie dla Łodzi i regionu ma perspektywa budowy Kolei Dużych Prędkości (KDP) z tranzytowym dworcem Łódź-Fabryczna. Projekt ten wiąże się z budową w Łodzi tunelu średnicowego dla KDP i drugiego dla kolei konwencjonalnej.

## CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚCI ZROBI DLA ŁÓDZKIEGO TRANSPORTU

- Sprawnie i kompleksowo włączymy stolicę regionu – Łódź - w system dróg międzynarodowych.
- Poprawimy jakości dróg wojewódzkich dzięki wykorzystaniu wsparcia finansowego dla obszarów oddziaływania sieci TEN-T i Obszarów Strategicznej Interwencji.
- Zlikwidujemy problem fragmentaryczności odcinków dróg wojewódzkich przystosowanych do nośności 11,5 kN/oś.
- Będziemy budować, modernizować i rozbudowywać szlaki i trasy rowerowe, by maksymalnie poprawić bezpieczeństwo ruchu rowerzystów (turystycznego i lokalnego).
- Zbudujemy chodniki, bezpieczne przejścia dla pieszych oraz elementy

dróg hamujących nadmierną prędkość pojazdów poruszających się po drogach wojewódzkich przebiegających przez tereny zabudowane.

- Będziemy wspierać tworzenie miejsc parkingowych przy dworcach umożliwiających podróżowanie w systemie Park and Ride (P+R).
- Będziemy realizować Program „Elektromobilność”, powołany przez Polski Fundusz Rozwoju.
- Udzielimy wsparcie dla projektu udrożnienia Łódzkiego Węzła Kolejowego (TEN-T), na odcinku Łódź Fabryczna -Łódź Kaliska/Łódź Żabieniec.
- Udzielimy wsparcia dla działań zmierzających do powstania linii kolejowej łączącej złożę węgla brunatnego „Złoczew” z elektrownią Bełchatów.
- Udzielimy wsparcia dla wznowienia realizacji projektu Kolei Dużych Prędkości z przebiegiem przez Łódź i dworzec tranzytowy Łódź-Fabryczna.
- Będziemy wspierać włączenie Wielunia do łódzkiego węzła kolejowego poprzez budowę połączenia kolejowego z linią 131/E65 i dołączenia Złoczewa do linii Piotrków Trybunalski – Wieluń.



# SZKOLNICTWO WYŻSZE I EDUKACJA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

Edukacja i szkolnictwo wyższe stoją aktualnie przed nowymi wyzwaniami. Po latach zapóźnień i nieudanych reform, rząd Prawa i Sprawiedliwości podjął się odpowiedzialnego zadania przemodelowania struktury edukacji i szkolnictwa wyższego, tak aby efektywnie odpowiadała na potrzeby rynku i nowe wyzwania. Dzieci i młodzież stanowią naszą przyszłość – to wielopokoleniowa sztafeta wzajemnej troski społecznej, w której dbając o wykształcenie młodych, zapewniamy im oraz sobie samym dobry rozwój kraju. Dobra edukacja i szkolnictwo to gwarancja poprawy jakości naszego życia i rozwoju całego społeczeństwa.

## CO RZĄD ZROBIŁ DLA SZKÓŁ I UCZELNI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

**REFORMA EDUKACJI** – Rząd przeprowadził kompleksową reformę edukacji, przywracając ośmioklasową szkołę podstawową oraz likwidując gimnazja. Przekształcenia te w ciągu dwóch lat przyniosą 10 tys. dodatkowych etatów dla nauczycieli. Dostosowano także programy nauczania do współczesnych wyzwań cywilizacyjnych, m.in. w zakresie cyfryzacji oraz przywrócono pełny kurs lekcji historii. Ponadto wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społecznym, zniesiono obowiązek szkolny dla 6-latków.

**WIĘCEJ PIENIĘDZY NA SZKOŁY** – Zwiększono nakłady na wyposażenie pracowni szkolnych, zakup sprzętu i modernizację pomieszczeń – samorządy otrzymały o 313 mln zł wyższą subwencję oświatową. Rządowy program „Aktywna Tablica”, w ciągu trzech lat pozwoli wyposażyc szkoły w

nowoczesne urządzenia multimedialne – w latach 2014-2020 na wyposażenie szkół w nowoczesne pomoce dydaktyczne oraz narzędzia cyfrowe przeznaczone zostały środki w wysokości od 140 tys. do 200 tys. zł na szkołę.

**SZKOŁY BRANŻOWE** – By dopasować system edukacji do potrzeb rynku pracy, utworzono szkoły branżowe, które we współpracy z pracodawcami przygotowują do rozpoczęcia kariery w konkretnych zawodach. W regionach podejmowane są działania w celu podniesienia efektywności kształcenia uczniów w zakresie przedmiotów przyrodniczych oraz matematycznych, w tym nauczanie oparte na metodzie eksperymentu w „Modułowych pracowniach przyrodniczych” – W Łódzkiem 97 szkół utworzyło takie pracownie. Szacuje się, że z dotacji skorzysta jeszcze 192 szkoły. Do 2022 roku region na powyższe działania otrzyma dodatkowe 73 mln zł.

**KONSTITUCJA DLA NAUKI** – Rząd realizuje także reformę szkolnictwa wyższego, która podniesienie poziomu nauczania, zwiększy współpracę między nauką a biznesem oraz poprawi model finansowania badań naukowych. Dzięki temu możliwy będzie efektywny rozwój małych i dużych ośrodków akademickich. Planowany jest zdecydowany wzrost nakładów finansowych na szkolnictwo wyższe i naukę – w 2018 roku budżet na ten cel zwiększy się o 1 mld zł.

**OGÓLNOPOLSKA SIĘĆ EDUKACYJNA** – W województwie łódzkim w technologii informacyjno-komunikacyjnej wyposażonych zostało już 130 szkół. Planowane jest wsparcie kolejnych 159. Ze szkoleń skorzystało do tej pory 1176 nauczycieli, a kolejnych 698 ma zostać nimi objętych. Ogólnopolska Sieć Edukacyjna to szybki, bezpieczny i bezpłatny Internet w każdej szkole – wdrożenie rządowego projektu OSE stanowić będzie cywilizacyjną zmianę dla polskich szkół. W woj. łódzkim do tej pory projektem objęto 774 szkół, a kolejne 116 szkół zostanie przyłączone do szerokopasmowego Internetu w najbliższej przyszłości.

## JAK SYTUACJA WYGLĄDA DZISIAJ

Edukacja i szkolnictwo wyższe, w regionie stoją przede wszystkim przed wyzwaniami związanymi z sytuacją demograficzną oraz zmianami gospodarki regionalnej w kierunku tworzenia gospodarki opartej na wiedzy i innowacyjności. Łódź wraz z regionem nabiera ogromnego znaczenia jako silny ośrodek akademicki. Tak ogromny potencjał naukowo-badawczy stawia przed nowymi władzami regionu ogromne wyzwania. Rozwój społeczeństwa informatycznego każe się pochylić nad wspieraniem na uczelniach kierunków kształcenia związanych z informatyką i innymi kierunkami priorytetowymi dla województwa łódzkiego. Należy dostrzec potencjał tkwiący w środowisku studenckim. Współpracę ze środowiskiem akademickim chcemy realizować w porozumieniu z władzami wyższych uczelni oraz samorządem studenckim widząc w nich najważniejszego partnera w budowie Akademickiej Łodzi.

Współpraca szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe z pracodawcami jest mało zadowalająca. Problemem jest niska świadomość pracodawców na temat ich roli w podnoszeniu jakości kształcenia zawodowego oraz zbyt niskie zaangażowanie placówek systemu oświaty w skuteczne inicjowanie tych kontaktów. W celu rozwoju współpracy konieczne jest uaktywnienie szkół w poszukiwaniu przedsiębiorstw zainteresowanych prowadzeniem praktycznej nauki zawodu oraz umiejętność utrzymania tej współpracy.

Pisząc o szkolnictwie zawodowym, należy odnieść się do kształcenia dualnego, czyli systemu łączącego kształcenie w instytucjach edukacyjnych i w miejscu pracy. Model ten podkreśla rolę współodpowiedzialności i współpracy wszystkich uczestniczących w systemie podmiotów – pracodawców (firmy), pracobiorców (uczniowie) i szkół (reprezentujących także odpowiedzialność państwa za edukację). Uwzględnia on zmieniające się technologiczne i społeczne uwarunkowania miejsca pracy, któ-

re wymagają od osób kształconych w tym systemie gotowości i chęci do dalszego uczenia się.

Obecnie tylko 20 proc. szkół ma dostęp do szerokopasmowego Internetu. W listopadzie 2017 r. parlament przyjął ustawę o Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej (OSE), która do 2021 r. zapewni wszystkim szkołom publicznym i prywatnym: szybki Internet minimum 100/100 Mbps, bezpieczeństwo w Sieci (bezpieczny Internet, materiały edukacyjne), podstawową infrastrukturę szkolną (CPE, WiFi, Switch), która umożliwi podłączenie do Internetu jednego, wskazanego przez dyrektora, miejsca w szkole; dostęp do narzędzi (np. zdalny pulpit), treści edukacyjne; usługi sieciowe (strony www, hosting), portal usługowy (samoobsługa, kontakt w celach serwisowych), contact center - wielokanałowa obsługa (e-mail, chat, telefon), wsparcie.

## CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚCI ZROBI DLA SZKÓŁ I UCZELNI W ŁÓDZKIEM

- Nawiążemy współpracę między samorządami powiatowymi a spółkami Skarbu Państwa w celu zbudowania praktycznego programu kształcenia w szkołach ponadpodstawowych.
- Wykorzystamy w kształceniu potencjał zaawansowanych przedsiębiorstw o statusie uprawniającym do ulg w ramach nowej, ogólnopolskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.
- Udzielimy unijnego wsparcia dla rozwoju nowoczesnej edukacji zawodowej oraz ogólnokształcącej, w tym na obszarach rewitalizowanych i zagrożonych wykluczeniem.
- Będziemy współpracować pomiędzy szkołami a przedsiębiorcami, w ramach kształcenia dualnego. Edukacja zawodowa będzie traktowana jako prorozwojowa inwestycja w przyszłość.

- Będziemy wspierać realizację rządowych programów oferujących ciepłe posiłki dla uczniów.
- Stworzymy wojewódzki system stypendialny dla utalentowanej młodzieży w zakresie rozwoju zdolności artystycznych, naukowych i sportowych oraz zaangażowania obywatelskiego i społecznego.
- Opracujemy program dotacji (nagród) dla tych placówek oświatowych, których nauczyciele podejmą się unowocześniania, usprawniania, podnoszenia poziomu kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży.
- Będziemy wspierać inicjatywy środowiska oświatowego, które dążą do kultywowania pamięci historycznej, budowania tożsamości narodowej oraz wspierających siłę „małych ojczyzn”. Szczególnie uwzględniane będzie budowanie więzów międzypokoleniowych, do wzbudzania przez lokalne środowiska dumy z przynależności do swej „małej ojczyzny” oraz wzmacnianie roli i rangi rodziny jako podstawowej komórki życia społecznego.
- Będziemy organizować atrakcyjne wydarzenia artystyczne w związku z patriotycznymi wydarzeniami – o zasięgu ogólnowojewódzkim i lokalnym.
- Będziemy wspierać szeroko rozumianą edukację kulturalną, zwłaszcza prowadzoną w niewielkich ośrodkach powiatowych i gminnych.
- Wprowadzimy program autoedukacji (edukacji transportowej). Zostanie wyznaczony ogólnodostępny tor w województwie, na którym będą prowadzone działania edukacyjne rozwijające umiejętności m.in. takie jak szybkie reagowanie za kierownicą, błyskawiczna ocena sytuacji na drodze, określenie granicy przyczepności kół do podłoża, czy też radzenie sobie z własnymi emocjami podczas jazdy. Działalność łódzkiego Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego (WORD) zostanie rozwinięta w zakresie edukacji transportowej.
- Będziemy wspierać różnego rodzaju programy dedykowane rynkowi edukacyjnemu wszystkich szczebli edukacji. Konieczna jest zmiana proporcji pomiędzy nauczaniem ogólnym a nauczaniem zawodowym.

Szczególną przyszłość widzimy w prowadzeniu tzw. „szkół patronackich”, które są doskonałą formą współpracy przyszłych pracodawców z przyszłymi pracownikami już na etapie edukacji szkolnej.

- Aktywne włączanie pracodawców w procesy edukacyjne, jest dla nas priorytetem w procesie tworzenia nowych zawodów oraz podstaw programowych (tzw. uruchomienie „branżowej linii”). Należy ściśle współpracować z pracodawcami przy opracowywaniu programów nauczania dla zawodu oraz przy samej realizacji procesu kształcenia praktycznego uczniów.
- Będziemy traktować jako jeden z najważniejszych priorytetów przekazanie dużych środków pieniężnych pozyskanych z funduszy UE na rozbudowę infrastruktury naukowo-badawczej naszych uczelni. Chcemy bardzo aktywnie wspierać dalszy rozwój łódzkiego Technoparku i uczynić z niego miejsce transferu najnowocześniejszych technologii ze sfery nauki do biznesu.



## RODZINY ŁÓDZKIEGO W CENTRUM UWAGI

**Rodzina to najważniejsza jednostka społeczeństwa. To właśnie najbliżsi – dzieci, rodzice, dziadkowie w sposób bezpośredni dbają o siebie nawzajem. Wsparcie dla rodzin to najlepsza forma rozwoju społeczeństwa. Nikt nie zadba o polskie dzieci lepiej niż ich najbliżsi i nikt nie zdoła efektywniej zaopiekować się seniorami niż ich bliscy. Prawo i Sprawiedliwość rozumie, że najważniejszym zadaniem jest wsparcie przez władze samorządowe roli jaką realizują polskie rodziny.**

### CO RZĄD ZROBIŁ DLA RODZIN W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

**RODZINY** - Dzięki programowi **500+** poprawiła się jakość życia polskich rodzin, które te pieniądze przeznaczają przede wszystkim na edukację, rozwój i wypoczynek dzieci. Program w województwie łódzkim objął blisko **224 tys. dzieci**, w ponad **153 tys. rodzin**. To łącznie ponad **2,6 mld zł przeznaczonych dla samego łódzkiego**.

**DZIECI** - W ramach programu **Wyprawka 300+** przeznaczymy **1,4 mld zł** dla dzieci w wieku szkolnym. Wypłacana jednorazowo pomoc na zakup podręczników i wyprawki istotnie odciąża polskich rodziców. Kolejne **17,7 mln zł** wyniosło dofinansowanie projektu w ramach programu **Maluch+**. Dzięki wsparciu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej powiększyły się żłobki, a także powstała nowa placówka w gminie, która dotychczas nie posiadała tego typu jednostek. Nowe miejsca dla dzieci to także nowe miejsca pracy dla opiekunów.

**SENIORZY** - Dokonałiśmy zmian w programie **Senior+**. Za kwotę **2,15 mln zł** dofinansowano **10 oraz utworzono 9 nowych Dziennych Domów Seniorów**

– wykonano remont i rozbudowę, a także zakupiono nowy sprzęt użytkowy i medyczny. Placówki te dają osobom starszym możliwość aktywnego spędzenia czasu w ciągu dnia, oferując opiekę i rozrywkę. Ponadto w 2017 roku ruszył program **Opieka 75+**, w ramach którego 13,5 tys. seniorów z gmin do 20 tys. mieszkańców otrzyma dostęp do usług opiekuńczych i specjalistycznych. Budżet pierwszej edycji programu wynosi 57,4 mln zł.

### JAK SYTUACJA WYGLĄDA DZISIAJ

Wraz z malejącą liczbą mieszkańców rośnie udział osób starszych w strukturze wiekowej ludności. Od 2010 udział ludności w wieku poprodukcyjnym nieustęży wzrósł z 18,76% do 22,48%. Aż 24,6% mieszkańców województwa łódzkiego stanowią osoby, które ukończyły 60 lat. Jesteśmy najstarszym regionem w kraju. W końcu 2016 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 37 osób w wieku poprodukcyjnym, wobec niespełna 33 w Polsce. W województwie łódzkim jest także najwyższy w kraju odsetek osób po 65. roku życia i wynosi ponad 18%. W województwie łódzkim istnieje 56 domów pomocy społecznej – wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w domach pomocy społecznej wynosi zaledwie 55%. Ze względu na trendy demograficzne w przyszłości należy spodziewać się znaczącego wzrostu liczby seniorów przy jednoczesnym spadku liczby osób w młodszych kategoriach wiekowych. Z jednej strony wzrośnie zapotrzebowanie na opiekę dla osób w wieku sędziwym, a z drugiej znacząco spadnie potencjał opiekuńczy rodzin. Należy spodziewać się, że wzrośnie oczekiwanie by funkcje opiekuńcze, które do tej pory pełniły rodziny, przejmowały inne podmioty tj. jednostki podległe administracji publicznej, organizacje pozarządowe, podmioty komercyjne.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku liczba ludności województwa łódzkiego wyniosła 2,49 miliona osób i stale się zmniejsza. Mieszkańcy województwa stanowili 6,5% ogółu ludności Polski.

## CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚCI ZROBI DLA RODZIN W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

- Starzenie się społeczeństwa wymusza uruchomienie programów umożliwiających samodzielne lub wspomagane funkcjonowanie osób starszych w swoim środowisku rodzinnym i sąsiedzkim. Niezwykle ważnym jest wdrażanie programów adresowanych do seniorów nie tylko w sferze działalności opiekuńczej, ale przede wszystkim ich aktywizacji społecznej poprzez wspieranie Uniwersytetów Trzeciego Wieku czy Akademii 50+.
- Wspólne działania z administracją rządową i samorządami lokalnymi zmierzające do aktywizacji społecznej i zawodowej seniorów (także przez wsparcie kampanii i programów realizowanych przez Ministerstwo Rodziny, np. programu Senior+, ASOS).
- Projekt oparty o finansowanie dłużne i środki unijne, polegający na otwarciu nowych domów opieki nad osobami starszymi. Według prognoz GUS liczba ludności w wieku 60+ zwiększy się z 8,6 mln w 2015 roku do 10,8 mln w 2035, a liczba osób oczekujących na przyjęcie do Domów Pomocy Społecznej już w 2015 roku wyniosła 6,6 tys. Segment rynku wzbudza zainteresowanie prywatnych operatorów już teraz inwestujących w Polsce w prywatne domy opieki (np. MEDI-System - francuski inwestor branżowy ORPEA czy Angel Care). Projekt ten pozwoli na polepszenie bytu starszej części społeczeństwa łódzkiego.
- Poprawa jakości życia osób starszych poprzez opracowanie i wdrożenie długofalowego programu polityki senioralnej. Zostaną podjęte przeciwdziałania wobec przedmiotowego traktowania osób starszych i marginalizowania ich problemów. Ponadto, zostaną zintensyfikowane działania związane z zapewnieniem odpowiedniej jakości usług opiekuńczych nad osobami starszymi w środowisku domowym.



## WSPARCIE DLA POTRZEBUJĄCYCH SZCZEGÓLNEJ OPIEKI

**Artykuł 68. Konstytucji, najważniejszego aktu prawnego w Polsce, mówi, że władze publiczne są obowiązane do zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej dzieciom, kobietom ciężarnym, osobom niepełnosprawnym i osobom w podeszłym wieku. Te grupy wymagają szczególnego zainteresowania i wsparcia zarówno w formie działań docelowych, ale także zmian systemowych, np. dostosowania przestrzeni publicznej do ich potrzeb. Wiele z tych zadań spoczywa na barkach władz samorządowych.**

## CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚCI ZROBIŁO DLA POPRAWY DOSTĘPNOŚCI

**PROGRAM DOSTĘPNOŚĆ+** - To skierowany do samorządów program, którego celem jest dostosowanie przestrzeni publicznej oraz innych obszarów życia społecznego do potrzeb osób z różnego rodzaju ograniczeniami. Program obejmuje osoby niepełnosprawne, niewidome, niesłyszące, ludzi starszych, z małymi dziećmi, kobiety w ciąży i osoby podróżujące z bagażami. „Dostępność+” to dostępność w: architekturze (dostosowane wejścia, windy, podjazdy, barierki, toalety), transporcie (zakup nowego taboru transportu miejskiego), edukacji (wyposażenie, pomoce dydaktyczne), cyfryzacji (dostosowanie stron internetowych urzędów, programy TV z audiodeskrypcją oraz napisami), kulturze (zastosowanie w muzeach oraz placówkach publicznych rozwiązań umożliwiających korzystanie z zasobów osobom z ograniczeniami), legislacji (dostosowanie przepisów, tak aby zmiany dla osób z organizacjami były ciągłe, np. wymogi dotyczące budowy nowych mieszkań, bądź zakupu taboru miejskiego).

**GMINY, SZKOŁY I PRZEDSZKOLA, MIESZKANIA BEZ BARIER – 100 gmin bez**

*barier* to konkurs, na który zostanie przeznaczonych 300 mln zł; z kolei *200 szkół i przedszkoli bez barier* to konkurs, na który zostanie przeznaczonych 400 mln zł. Dodatkowo min. 20% mieszkań budowanych w ramach programu *Mieszkanie+* będzie dostępnych dla osób o szczególnych potrzebach.

**PROGRAM ZA ŻYCIEM** – Stanowi realne wsparcie dla rodzin osób z niepełnosprawnościami. Obejmuje kompleksowe rozwiązania: od wsparcia kobiet w ciąży, wczesnego wspomaganie dziecka i jego rodziny, spełniania potrzeb rehabilitacyjnych i mieszkaniowych. W ramach programu wprowadzono m.in. koordynowaną opiekę nad kobietą w ciąży i dzieckiem, rozwijana jest sieć mieszkań chronionych.

## JAK SYTUACJA WYGLĄDA DZISIAJ

Priorytetem przedstawicieli Prawa i Sprawiedliwości w ramach samorządu woj. łódzkiego będzie zaangażowanie do realizacji rządowego Programu „Dostępność+” poprzez nawiązanie aktywnej współpracy z koordynatorami szczegółowych działań, przewidzianych w Programie oraz wykonanie wszelkich aktywności, które z perspektywy samorządów lokalnych będą miały wpływ na efektywne wdrożenie inicjatyw Programu.

## CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚCI ZROBI DLA POPRAWY DOSTĘPNOŚCI

Dzięki Programowi „Dostępność+”, zarówno na skalę całego kraju, jak i województwa łódzkiego, zostanie wykonany szereg prac, mających na celu zapewnienie dostępności do otaczającej rzeczywistości dla poszczególnych grup naszych mieszkańców:

- Osób na wózkach inwalidzkich, poruszających się o kulach, osób

o ograniczonej możliwości poruszania się.

- Osób niewidomych i słabo widzących.
- Osób głuchych i słabo słyszących.
- Osób z niepełnosprawnością psychiczną i intelektualną.
- Osób starszych.
- Kobiet w ciąży.
- Osób z małymi dziećmi, w tym z wózkami dziecięcymi.
- Osób mających trudności w komunikowaniu się z otoczeniem (trudności z komunikowaniem się lub rozumieniem języka pisanego albo mówionego).
- Osób o nietypowym wzroście (w tym również dzieci).





## OPIEKA ZDROWOTNA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

Ochrona zdrowia to jedno z najtrudniejszych zadań, jakie stoją przed polskim rządem i samorządem. Złożony system wymaga poprawy w wielu obszarach, które są ze sobą ściśle powiązane. Rząd Prawa i Sprawiedliwości zatrzymał negatywne skutki reform poprzednich lat i ponownie wziął odpowiedzialność za zdrowie Polaków. Teraz, konieczne są kolejne kroki. Więcej środków na zdrowie oraz nowy system finansowania szpitalnictwa niosą szansę na realną, korzystną zmianę w ochronie zdrowia. Aby osiągnąć ten cel, konieczne jest pełne zaangażowanie samorządów, które w sposób bezpośredni odpowiadają za funkcjonowanie wielu kluczowych placówek służby zdrowia. To samorząd będzie potrafił najlepiej wykorzystać dostępne możliwości.

### CO RZĄD ZROBIŁ DLA SŁUŻBY ZDROWIA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

**PROGRAM LEKI 75+** - Od momentu uruchomienia przez rząd Prawa i Sprawiedliwości programu bezpłatnych leków dla seniorów 75+, osoby starsze otrzymały bezpłatnie prawie 50 mln opakowań leków. Z programu skorzystało 2,2 mln seniorów. Lista bezpłatnych leków jest sukcesywnie poszerzana, co ma znaczący wpływ na poprawę jakości ich życia osób chorych m.in. na nadciśnienie tętnicze, chorobę niedokrwienną serca, cukrzycę czy chorobę Parkinsona – czyli typowe choroby związane z wiekiem.

**KOMPLEKSOWE LECZENIE W SIECI SZPITALI** – W 2017 r. rząd Prawa i Sprawiedliwości przeprowadził reformę szpitali i doprowadził do objęcia pacjentów przez jeden szpital kompleksową opieką od leczenia szpitalnego, przez rehabilitację, o wizytę kontrolną. Powstało też 100 nowych

przychodni nocnej i świątecznej opieki lekarskiej. Obecnie każdy, kto potrzebuje pomocy (nawet osoba nieubezpieczona), może – bez obaw o negatywną weryfikację w systemie eWUŚ – udać się do lekarza rodzinnego. Szybsza diagnoza to szybsze rozpoczęcie leczenia. Takie działanie ma wpływ na poprawę zdrowia pacjentów.

**ZATRZYMANIE PRYWATYZACJI** – Rząd powstrzymał prywatyzację i komercjalizację szpitali narzuconą w 2011 roku – miała ona zmniejszyć zadłużenie zakładów opieki zdrowotnej i zwiększyć odpowiedzialność jednostek samorządu terytorialnego za szpitale – w praktyce jednak nie doprowadziła do poprawy sytuacji. Rząd Prawa i Sprawiedliwości cofnął złe decyzje poprzedników, które zmierzały do szkodliwego wycofywania się państwa z odpowiedzialności za służbę zdrowia. Dzięki dekomercjalizacji szpitali zachowała ona publiczny charakter. Państwo znów wzięło odpowiedzialność za zdrowie Polaków.

**LEPSZE FINANSOWANIE ZDROWIA** – W 2017 r. rząd zwiększył budżet na zdrowie o 6 mld zł. Podjął także historyczną decyzję o stopniowym zwiększeniu nakładów na ochronę zdrowia do 6% PKB w 2025 roku.

**INWESTYCJE** - W województwie łódzkim realizowanych było 10 inwestycji o łącznej wartości ponad 684 milionów złotych, m.in. budowa Centrum Kliniczno-Dydaktycznego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi wraz z Akademickim Ośrodkiem Onkologicznym, Centrum Symulacji Medycznych.

**PAKIET SZUMOWSKIEGO** – Realizowany obecnie pakiet zmian w służbie zdrowia to kilka kluczowych dla polskiej służby zdrowia założeń: uruchomienie **Narodowego Instytutu Onkologii** oraz **Narodowego Programu Zdrowego Serca**; intensywny **Dialog z Zawodami Medycznymi**; **nowe Standardy Opieki Okołoporodowej**; oraz dalsze **Zwiększanie nakładów na ochronę zdrowia** (w 2019 roku wydatki publiczne na ochronę zdrowia po raz pierwszy w historii przekroczyły 100 mld zł), **zmniejszenie biurokracji w ochronie zdrowia** (poprzez cyfryzację usług medycznych czy wprowadzenie sekretarek medycznych); dalsze **Inwestycje w zdro-**

**wie, Narodowy Program Leczenia Bólu; Medycynę Szkolną, Monitoring przewozu leków.**

## JAK SYTUACJA WYGLĄDA DZISIAJ

Różnorodność podmiotów organizujących dostęp do usług medycznych (NFZ, duża liczba organów założycielskich, zarówno dla placówek ambulatoryjnych, jak i leczenia zamkniętego) i brak sprawnej koordynacji pomiędzy nimi powoduje powstawanie niezadowolonych mieszkańców, które dotyczy przede wszystkim zbyt małej dostępności do szeregu świadczeń. Raport „Krajowy indeks sprawności ochrony zdrowia 2016” wykazał, że województwo łódzkie w 2016 roku zajęło ostatnie miejsce w kraju we wskaźniku poprawy stanu zdrowia mieszkańców oraz w ujęciu całościowym.

Samorząd województwa łódzkiego jest organem założycielskim dla 13 podmiotów leczniczych. Szpitale, dla których podmiotem tworzącym jest samorząd województwa łódzkiego, dysponują dużym potencjałem do realizacji świadczeń specjalistycznych.

## CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚCI ZROBI DLA SŁUŻBY ZDROWIA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

- Utworzymy wspólną grupę zakupową poprzez centralizację zakupów i ogłoszenie wspólnych przetargów na sprzęt, usługi, OC od zdarzeń medycznych, materiały medyczne lub leki czy dostawy energii dające szansę na obniżenie cen jednostkowych.
- Wprowadzimy ścisłą współpracę pomiędzy podmiotami podległymi Urzędowi Marszałkowskiemu w sferze koordynacji i kompleksowości

opieki nad pacjentem.

- Utworzymy i zatwierdzimy politykę długofalową dotyczącą inwestycji i rozwoju wszystkich 13 podmiotów medycznych utworzonych przez Samorząd Województwa Łódzkiego.
- Stworzymy potencjał do realizacji kompleksowej opieki rehabilitacyjnej w każdej placówce podległej Urzędowi Marszałkowskiemu, w tym utrzymanie lub poprawa infrastruktury sprzętowej w zakresie badań TK, MR i badań endoskopowych w szpitalach.
- Wprowadzimy programy naprawcze w zakresie restrukturyzacji szpitalnych długów.
- Wprowadzimy do szpitali wojewódzkich asystentów dla osób starszych i niepełnosprawnych. W ramach tej inicjatywy osoba niesamodzielną/senior otrzymują specjalnego przewodnika po opiece w systemie ochrony zdrowia, którego zadaniem będzie koordynacja procesu leczenia (pomoc w umówieniu wizyty, odnalezienie właściwej dla pacjenta placówki służby zdrowia), wspieranie w rehabilitacji poprzez pomoc w jej organizacji, pomoc w transporcie osób niesamodzielną.
- Usprawnimy działania publicznych placówek ochrony zdrowia w zakresie: informatyzacji szpitali wojewódzkich, programu inwestycji infrastrukturalnych, programów zdrowotnych dla grup szczególnych (bezpłatne szczepienia dla seniorów, programy dla osób z chorobami przewlekłymi np. z cukrzycą i nadciśnieniem).
- Będziemy organizować w szpitalach wojewódzkich specjalne ośrodki diagnostyki dzieci i późniejszej interwencji w postaci leczenia i rehabilitacji, w ramach których odbywać się będą: przesiewowe programy wykrywania wad (postawy, wzroku, zaburzeń żywienia), kierowana diagnostyka dzieci z niepokojącymi zaburzeniami, tak żeby, jak najwcześniej reagować w przypadku wystąpienia chorób.
- Utworzymy Regionalne Centra Diagnostyki i Rehabilitacji Schorzeń Za-

wodowych, w jego ramach powołany zostanie Program skierowany do osób 55+ mający na celu przywracanie możliwości pracy zawodowej i zwiększania jej efektywności poprzez: diagnostykę chorób zawodowych, rehabilitację schorzeń zawodowych.



## OCHRONA KULTURY, ROZWÓJ TURYSTYKI, WZROST AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ I PROMOCJA REGIONU ŁÓDZKIEGO

Kwestie kultury, turystyki i promocji to obszar, w którym samorządy mają szczególnie duże możliwości oddziaływania. Polska słynie z unikatowych walorów, które dają szczególne szanse w zakresie promocji regionów i kultywowania regionalnej kultury. W wymiarze wewnętrznym to także odpowiedzialne zadania rozwoju aktywności fizycznej mieszkańców, tak aby od najmłodszych lat wspierać troskę o zdrowie poprzez promocję sportu.

### CO RZĄD ZROBIŁ DLA KULTURY, SPORTU I TURYSTYKI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

**SIEĆ MUZEÓW** – W 2017 r. środki na kulturę wyniosły ponad 4 miliarda złotych. W ostatnich dwóch latach nastąpił wzrost nakładów na kulturę o ok. 20%. Rząd konsekwentnie buduje i uzupełnia sieć muzeów, podjął także decyzję o powołaniu Narodowego Funduszu Ochrony Zabytków. W województwie łódzkim w ramach dofinansowania z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na budowę, modernizację, rozbudowę oraz wyposażenie obiektów kulturalnych do gmin i powiatów trafiło ponad 15,5 mln zł.

**PROGRAM KLUB** – Powstały realne narzędzia systemowego wsparcia sportu dzieci i młodzieży – ogólnopolskie programy, aktywizujące rocznie

prawie 1,5 mln dzieci i młodzieży. O 37% wzrósł w 2017 roku odsetek dzieci objętych sportowymi programami w porównaniu do roku 2015. W ramach programu wsparcie otrzymało 3 352 klubów sportowych. Po raz pierwszy w historii małe i średnie kluby sportowe otrzymują bezpośrednie wsparcie z rządu. Pieniądze trafiają tam, gdzie przyszli sportowcy stawiają swoje pierwsze kroki i do klubów, w których kształtowane są zdrowe nawyki dzieci.

**PROGRAM SKS** – Ponad 42 mln zł rząd przeznaczył na realizację programu SKS w 2017 roku. To dodatkowe zajęcia wychowania fizycznego w szkołach w całej Polsce. Programem jest objętych 260 tys. uczniów w ok. 14 tys. grupach ćwiczebnych. W ramach programów rządowych pieniądze trafiają do ponad 20 tys. trenerów, nauczycieli WF-u i animatorów sportu rocznie. Jednym z priorytetów rządu jest zapewnienie Polakom dostępu do nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury sportowej, dlatego stale zwiększa środki na ten cel. W 2017 roku 463 mln zł zostało przeznaczonych na remonty, budowę i modernizację sal gimnastycznych, hal sportowych, boisk, basenów, kortów i urzędzeń lekkoatletycznych. Powstają także inwestycje o szczególnym znaczeniu dla polskiego sportu.

**OTWARTE STREFY AKTYWNOŚCI** – Są ogólnodostępnymi plenerowymi miejscami do uprawiania sportu, rekreacji i odpoczynku. Rząd przeznaczy na ten cel w ciągu czterech lat 1,8 mld zł. Pozwoli to na budowę, przebudowę lub remont nawet 6 tys. obiektów w całej Polsce. W ramach dofinansowania na inwestycje strategiczne z Ministerstwa Sportu i Turystyki (MSiT) do regionalnych inwestycji infrastrukturalnych, obejmujących budowę, modernizację, rozbudowę oraz wyposażenie obiektów sportowych do gmin i powiatów trafiło ponad 400,5 mln zł. W województwie łódzkim w ramach dofinansowania z MSiT do regionalnych inwestycji infrastrukturalnych trafiło ponad 36,7 mln zł.

## JAK SYTUACJA WYGLĄDA DZISIAJ

Województwo jest **w niedostatecznym stopniu postrzegane jako region atrakcyjny turystycznie**, mimo posiadania znacznych potencjałów endogenicznych: kulturowych i przyrodniczych determinujących rozwój gospodarki turystycznej. Efektywne wykorzystanie tych potencjałów przyczyni się do wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw oraz do tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi gospodarki turystycznej w woj. łódzkim, w tym powstawania nowych miejsc pracy.

Łódź jest ważnym ośrodkiem życia kulturalnego na mapie Polski, jest miastem łączącym sfery przemysłu i biznesu ze sferą kultury i sztuki. To miasto o unikatowym postindustrialnym dziedzictwie stanowiącym centrum wzornictwa, nie tylko w wymiarze mody, ale również w szerokim projektowaniu (designu). Łódź to filmowa stolica Polski, miasto teatralne, jako stolica województwa winna odgrywać znaczącą rolę w kreowaniu polityki kulturalnej regionu, polityki integrującej Łódź z całym regionem, polityki prowadzonej wspólnie przez władze miasta Łodzi i województwa. W województwie łódzkim funkcjonuje ponad 70 muzeów i placówek o charakterze muzealnym, 33 galerie i 10 teatrów.

Polityka integracyjna powinna się odnosić do jasno określonych inicjatyw monitorowania, finansowania i organizacji instytucji kultury i wydarzeń kulturalnych. Wspólne inicjatywy, projekty artystyczne i edukacyjne, konsultowanie profilu działań artystycznych, a w przypadku teatrów - propozycji repertuarowych wymagają ścisłej współpracy pomiędzy placówkami kultury i odnośnymi władzami. Dotyczy to zwłaszcza łódzkich teatrów, galerii i muzeów. Polityka taka zakłada również koordynowanie działań inwestycyjnych pomiędzy poszczególnymi podmiotami zarządzającymi publiczną kulturą i ją finansującymi.

Dzisiejsze środowisko sportowe w Łódzkiem jest przepełnione działaniami wielu organizacji, jednakże są to działania rozproszone i konkurencyjne

wobec siebie. Obecna władza samorządowa nie wykorzystuje potencjału stowarzyszeń i klubów sportowych oraz infrastruktury, którą nasze województwo posiada. Brakuje spójnej wizji możliwych kierunków rozwoju. Środki wydatkowane na sport nie tylko są niewystarczające, ale poprzez brak spójnej strategii działania są nieefektywnie lokowane.

Łódzkie posiada zakorzenioną kulturę sportową, w tym kilka klubów, które mają wypracowane i rozpoznawalne marki na terenie całego kraju, w najwyższej klasie rozgrywkowej w szerokiej gamie dyscyplin sportowych oraz jedne z najważniejszych obiektów sportowych na skalę całego kraju.

Na podstawie badania ruchu turystycznego przeprowadzonego przez Instytut Geografii Miast i Turyzmu Uniwersytetu Łódzkiego w województwie łódzkim w roku 2016 ruch turystyczny oszacowany został na 4,1 mln osób. Region łódzki odwiedziło 2,9 mln osób, co stanowiło 70,7% turystów, natomiast do Łodzi przyjechało 1,2 mln osób, czyli 29,3% wszystkich odwiedzających. W raporcie uwidoczniła się wyraźna tendencja zwiększającej się ilości turystów odwiedzających stolicę województwa łódzkiego na niekorzyść pozostałej części regionu łódzkiego. Ponadto z roku na rok wzrasta ilość turystów. Badacze ruchu turystycznego wyraźnie zaznaczają w swoim opracowaniu, iż wzrost ilości turystów z zagranicy w ogólnej liczbie osób podróżujących po regionie jest zbyt mały z punktu widzenia gospodarki turystycznej regionu.

Kluczowymi wyzwaniami w zakresie rewitalizacji i potencjału endogenicznego z kolei będą: zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego, rozwój instytucji kultury, efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów w zakresie rozwoju przedsiębiorczości i zrównoważonej turystyki oraz kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich.

## CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚCI ZROBI DLA ŁÓDZKIEJ KULTURY, SPORTU I TURYSTYKI

- Obejmie opiekę nad kulturą wysoką, której trudno utrzymać się w rzeczywistości rynkowej, a której jakość jest czynnikiem o najwyższym znaczeniu dla życia społecznego i historycznego trwania.
- Unowocześni i wzmocni profil działania jednostek kultury.
- Będzie promować i wspierać dziedzictwo regionalne poprzez utworzenie specjalnego programu dedykowanego zespołom folklorystycznym i artystom ludowym.
- Będzie wspierać szeroko rozumianą edukację kulturalną, zwłaszcza prowadzoną w niewielkich ośrodkach powiatowych i gminnych.
- Będzie wspierać działania w zakresie konserwacji zabytków.
- Zainicjuje przedsięwzięcia służące propagowaniu i promowaniu dziedzictwa kulturowego regionu łódzkiego.
- Będzie wspierał działalność teatrów łódzkich, m.in. pod względem prowadzenia przedstawień wyjazdowych dla publiczności całego regionu łódzkiego.
- Będzie tworzył i rozwijał szlaki turystyczno-kulturowe na terenie całego regionu.
- Będzie wspierał szeroko rozumianą edukację kulturalną, zwłaszcza prowadzoną w niewielkich ośrodkach powiatowych i gminnych.
- Zostanie opracowana strategia rozwoju sportu w województwie łódzkim, która skoncentrowana będzie na stworzeniu środowiska przyjaznego dla sportu powszechnego, ukierunkowanego w szczególności na dzieci i młodzież.
- Stworzy płaszczyznę spotkań ludzi sportu „Kongres – Nasze Sportowe Łódzkie”, która – uzupełniona o głos nauki i biznesu – będzie modelować politykę regionalną na podstawie najnowszych trendów oraz doświadczeń związanych ze sportem.

- Będzie budował środowisko rozwoju sportu powszechnego, obejmującego szkolne i amatorskie rozgrywki młodzieżowe, szczególnie dla małych gmin i miejscowości.
- Rozbuduje wojewódzki system stypendiów sportowych o możliwość promocji wizerunku „młodego” sportowca na „Kongresie” oraz na portalu informacyjnym „Sportowe Łódzkie”, dzięki czemu region otrzyma kolejną płaszczyznę promocyjną, propagując wizerunek łódzkich sportowych talentów.
- Utworzy bazę informacji sportowej regionu „Sportowe Łódzkie” o realizowanych zajęciach sportowych, imprezach i ich charakterze oraz o dostępnych miejscach do uprawiania sportu w ramach działań objętych wsparciem władz województwa.
- Będzie organizował konkursy opiniotwórcze dla młodzieży szkolnej, by bezpośredni beneficjenci naszych działań zabrali głos w dyskusji: jak kształtować wizję sportu w kolejnych latach.
- Będzie wspierał i organizował lokalne imprezy sportowe przede wszystkim na szczeblu powiatowym oraz gminnym w celu popularyzacji zdrowego i sportowego stylu życia.
- Będzie wspierał finansowanie dla lokalnych klubów sportowych przeznaczone przede wszystkim na szkolenie młodzieży oraz zakup sprzętu sportowego, oraz modernizację infrastruktury.
- Będzie upowszechniał sport wiejski na poziomie wojewódzkim poprzez szkolenie i udział wytypowanej reprezentacji środowiska wiejskiego (LZS itp.) w zawodach o wojewódzkim lub ogólnopolskim charakterze w różnych dyscyplinach sportowych.
- Będzie wspierał nowe dyscypliny sportu, które zyskują popularność oraz stają się nowymi dyscyplinami olimpijskimi np. rugby, wspinaczka sportowa, triathlon, street workout itp.
- Będzie wspierał remonty Orlików poprzez dofinansowanie gmin, na terenie których jest taka infrastruktura sportowa. Obiekty te w ciągu kilku lat

wymagają prac remontowych i konserwatorskich.

- Powoła Regionalny Bank Samorządowy Województwa Łódzkiego. Celem projektu „Nasze pieniądze w naszym banku” jest maksymalne wykorzystanie zasobów pieniądza publicznego znajdującego się w gestii JST dla dobra polskiego podatnika. Dla realizacji zamierzonego celu podejmiemy współpracę z sejmikami innych województw, a także z państwowymi instytucjami finansowymi. Jesteśmy przekonani, że tak jak udaje się skutecznie rządowi Prawa i Sprawiedliwości ograniczać złodziejski proceder wyłudzeń VAT i innych zobowiązań podatkowych, tak samo uda się zlikwidować nieracjonalny ekonomicznie proceder oddawania zasobów pieniądza podatkowego podmiotom zagranicznym. „Rodzima przedsiębiorczość fundamentem długookresowego rozwoju”.
- Utworzy szlak kajakowy na rzekach Grabii i Widawce oraz udrożni, zbuduje i rozbuduje infrastrukturę na rzekach i akwenach wodnych województwa łódzkiego, które nadają się do prowadzenia spływów kajakowych.
- Utworzy regionalny szlak turystyki kulinarnej łączących najciekawsze miejsca dziedzictwa kultury i przyrody z restauracjami, karczmami, zajazdami i hotelami, w których serwowane są dania kuchni regionalnej przygotowywane wg tradycyjnych receptur i z wykorzystywaniem żywności lokalnej.



# ŚRODOWISKO, GOSPODARKA WODNA I CZYSTE POWIETRZE W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

Czyste środowisko jest warunkiem koniecznym dla istnienia zdrowego społeczeństwa. Każdy obywatel Rzeczypospolitej powinien mieć prawo oddychać nieskażonym i czystym powietrzem. Od tego, jaki stan środowiska zostawimy po sobie, będzie zależeć komfort życia przyszłych pokoleń Polaków. Lokalne władze, będące najbliższym problemu, doskonale rozumieją jakim wyzwaniem jest np. smog. Dlatego odpowiedzialne zadanie przeciwdziałania negatywnym zmianom i poprawy czystości środowiska najlepiej zrealizują samorządy.

## CO RZĄD ZROBIŁ DLA ŁÓDZKIEGO ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

**STOP SMOG** – W 2017 roku rząd rozpoczął realizację programu, który skierowany jest do miast do 100 tysięcy mieszkańców, znajdujących się na europejskiej liście miast z najbardziej zanieczyszczonym powietrzem. W 2018 r. rząd przeznaczył 180 mln zł na termomodernizację budynków. Ponadto do 2020 roku przeznaczył 10 mld zł na dofinansowanie projektów poprawiających jakość powietrza, a tym samym jakość życia obywateli. Większe projekty i inwestycje, w tym rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczych w miastach, będą finansowane przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Lokalne projekty obniżania emisji, szczególnie niskiej, będą natomiast wspierane przez regionalne programy operacyjne i programy wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

## JAK SYTUACJA WYGLĄDA DZISIAJ

Zgodnie z raportem Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Łodzi za 2016 r. w województwie łódzkim istnieje potrzeba realizacji programów ochrony powietrza na terenie Aglomeracji Łódzkiej oraz we wszystkich gminach strefy łódzkiej z wyjątkiem 8 gmin ościennych (Dąbrowice, Nowe Ostrowy, Łanięta, Oporów, Witonia, Pęczniew, Goszczanów, Klonowa). W 2016 r. notowane na wszystkich stanowiskach pomiarowych w województwie przekroczenia benzo(a)pirenu były znaczne. Ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM10 określono klasę C dla strefy oceny Aglomeracja Łódzka (obszar przekroczeń obejmował cały teren strefy oceny, wykraczając poza jej granice).

## CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚCI ZROBI DLA ŁÓDZKIEGO ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

- Do walki z zanieczyszczeniem powietrza zamierzamy ograniczyć emisję szkodliwych substancji do atmosfery – np. poprzez dofinansowanie do wymiany piecyków węglowych.
- Dodatkowo, region skorzysta z ogólnopolskiego programu „Żwirko i Wigura”, oferowanego przez Polski Fundusz Rozwoju, w ramach którego stosuje się drony, służące do monitorowania spalania trujących substancji w piecach centralnego ogrzewania.



# INNOWACYJNOŚĆ I CYFRYZACJA ŁÓDZKIEGO

Nowoczesne społeczeństwo informacyjne charakteryzuje się możliwością i umiejętnością korzystania z szybkiego Internetu i wykorzystywania go do celów usprawniających codzienne życie. Polska gospodarka wkraczająca w nowy etap rozwoju sięga coraz chętniej również po rozwiązania innowacyjne, wykorzystując efektywnie nasz potencjał. W tym zakresie władze samorządowe istotnie wpływają na kształt rozwoju nowoczesnych technologii telekomunikacyjnych, kierując strumień finansowania do właściwych ośrodków.

## CO RZĄD ZROBIŁ DLA ŁÓDZKIEJ INNOWACYJNOŚĆ I CYFRYZACJA REGIONU

**INTERNET SZEROKOPASMOWY** – Do 2020 r. rząd zobowiązał się zapewnić wszystkim obywatelom dostęp do Internetu szerokopasmowego o prędkości co najmniej 30 mb/s. Umożliwi to wejście polskiego społeczeństwa w nową erę cyfrową. Oznacza to możliwość pracy zdalnej, powszechnego korzystania z e-usług, co uprości załatwianie spraw urzędowych, uzyskiwanie dokumentów, korzystanie z usług medycznych i ubezpieczeniowych oraz wymianę informacji drogą elektroniczną pomiędzy urzędami. Już dziś obywatele mogą korzystać z ponad 500 różnorodnych e-usług. Większość z nich została uruchomiona lub poprawiona w ciągu ostatnich dwóch lat. W prosty sposób można np. złożyć wniosek w programie Rodzina 500+, z czego w minionym roku skorzystało ok. 24% uprawnionych, czy zawnioskować o wydanie nowego dowodu osobistego lub też zgłosić jego utratę.

**mDOKUMENTY** – Od maja 2017 roku trwa pilotaż mDokumentów, dzięki czemu docelowo każdy obywatel będzie mógł zrezygnować z noszenia

przy sobie dowodu osobistego, prawa jazdy, dowodu rejestracyjnego, potwierdzenia polisy OC (tzw. pakiet kierowcy) czy wielu innych dokumentów potrzebnych nam na co dzień (np. Karta Dużej Rodziny czy legitymacja studencka). Wszystkie te dokumenty już niebawem będą dostępne przez telefon komórkowy. Funkcjonuje już aplikacja, która umożliwi korzystanie z mDokumentów w relacji obywatel-obywatel, m.in. przy wymianie danych między uczestnikami drogowej stłuczki, czy wynajmie mieszkania. Korzystanie z mDokumentów to nie tylko wygoda w codziennym funkcjonowaniu, ale też poczucie spokoju i bezpieczeństwa.

**OGÓLNOPOLSKA SIĘĆ EDUKACYJNA** – Dodatkowo do 2020 r. powstanie Ogólnopolska Sieć Edukacyjna łącząca wszystkie szkoły w Polsce, która zapewni dostęp do Internetu o prędkości 100 mb/s, usług i treści edukacyjnych oraz kształcenia w zakresie umiejętności cyfrowych. W 2018 r. 12,7 tys. szkół zostanie włączonych do tej sieci. Dziś jedynie co 6 szkoła ma dostęp do szybkiego Internetu.

## JAK SYTUACJA WYGLĄDA DZISIAJ

W regionie wyzwaniem w zakresie innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki są: rozwój przedsiębiorczości i poprawa konkurencyjności wewnętrznej i zewnętrznej sektora MŚP, podniesienie innowacyjności firm należących do branż tradycyjnych oraz efektywne wsparcie MŚP przez instytucje otoczenia biznesu.

Mimo podjętych działań przez Zarząd Województwa Łódzkiego wdrażając program Łódzkiej Regionalnej Sieci Teleinformatycznej i zainwestowania ponad 70 mln zł na obszarze regionu znaczna ilość miejscowości pozostaje białą plamą na mapie dostępu do Internetu. Wiele wsi nadal nie posiada odpowiedniego dostępu do e-usług. Sieć rozbudowano głównie w południowo-centralnej części województwa. Szczególnie zaniedbaną



częścią regionu w przedmiotowym zakresie jest północno-wschodnia jego część. Jedynie 27% mieszkańców regionu korzysta z administracji publicznej przez Internet. Osobami wykluczonymi w zakresie korzystania z usług cyfrowych są osoby w podeszłym wieku.

## CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚCI ZROBI DLA ŁÓDZKIEJ INNOWACYJNOŚĆ I CYFRYZACJA REGIONU

- Będziemy kontynuować inwestycje w budowę sieci „ostatniej mili”, co w efekcie pozwoli na zapewnienie zrównoważonego dostępu do danych i informacji na całym terytorium regionu, dostępu do serwisów państwowych /centralnych oraz możliwości rozwoju przedsiębiorczości na podstawie ICT; okres realizacji inwestycji: 2018-2030 r..
- Będziemy kontynuować realizację Programu Operacyjnego „Polska Cyfrowa” (POPC) w najbardziej wykluczonych lokalizacjach, która obejmie kontynuację/ przyspieszenie realizacji sieci szerokopasmowych (strategii cyfrowej) w lokalizacjach o najniższym pokryciu - punkt wyjścia do szerokiej i zrównoważonej cyfryzacji w kontekście usług centralnych jak e-urząd itp. jak i lokalnych, rozwijanych przez przedsiębiorców na podstawie sieci „ostatniej mili”; okres realizacji inwestycji: 2018-2030 r.
- Będziemy rozwijać zasoby udostępniające centralne usługi klasy e-państwo, np. e-zdrowie. Zapewnienie dostępu do usług np. telemedycznych poprzez pomoc w wyposażaniu gabinetów pierwszego badania dla pacjentów; okres realizacji inwestycji: 2018-2020 r.
- Przeprowadzimy pilotaże nowoczesnych rozwiązań Smart City w wybranych lokalizacjach, promowanie rozwiązań dążących do oszczędności i efektywności gospodarki miejskiej poprzez formułę „smart city” i innowacje.



## BEZPIECZEŃSTWO ENERGETYCZNE I ROZWÓJ MIESZKALNICTWA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

Efektywne i racjonalne korzystanie z zasobów to podstawa gospodarki zrównoważonej. Kluczowym elementem zapewnienia rozwoju gospodarki jest dostęp do energii – stabilny dostęp do tanich zasobów energetycznych to fundament dalszego postępu. Drugi istotnym aspektem polityki infrastrukturalnej jest mieszkalnictwo, w którym to obszarze polskie społeczeństwo wykazuje znaczne potrzeby. Zaspokojenie potrzeb na mieszkania i energię dla polskiego społeczeństwa i gospodarki stanowi jeden z najważniejszych elementów rozwoju kraju.

## CO RZĄD ZROBIŁ DLA ENERGETYKI I MIESZKALNICTWA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

**NARODOWY PROGRAM MIESZKANIOWY** – Rząd wdraża Narodowy Program Mieszkaniowy, będący silnym impulsem prorozwojowym dla lokalnej gospodarki. Program daje możliwość uzyskania samodzielnego mieszkania osobom o niskich i przeciętnych dochodach. Planowane są również dopłaty do czynszu oraz budowa mieszkań komunalnych. Na ten cel rząd przekieruje do samorządów 6 mld zł, z perspektywą zwiększenia tej kwoty do 20 mld zł. W województwie łódzkim w ramach programu „Mieszkanie+” zaplanowano budowę mieszkań w następujących lokalizacjach: z Łowicza, Wieluń, Łódź, Koluszki, Zduńska Wola. Obecnie trwa budowa kilku tysięcy mieszkań, a do końca 2018 planowane jest uruchomienie budowy aż 100 tys. mieszkań. W Łodzi w ciągu najbliższe-

go roku ma powstać 56 mieszkań w ramach programu, zaś w kolejnych etapach następne 364 mieszkania.

**KRAJOWY ZASÓB NIERUCHOMOŚCI** – Utworzony przez rząd we wrześniu 2017 r., podpisał listy intencyjne z podmiotami zainteresowanymi udziałem w programie Mieszkanie Plus, w tym z PKP, Poczta Polska, a także samorządami. Dzięki temu KZN będzie miał dostęp do ogólnopolskiej bazy nieruchomości w całej Polsce, które nie są już użytkowane, a mogą być wykorzystane pod budowę mieszkań, bądź adaptację budynków na cele mieszkaniowe. Współpraca rządu i samorządów jest kluczowa w celu realizowania spójnej polityki mieszkaniowej, im więcej samorządów przystąpi do Programu tym szybciej deficyt mieszkań, ma szansę zostać zaspokojony.

## JAK SYTUACJA WYGLĄDA DZISIAJ

Województwo charakteryzuje się **niskim stopniem wykorzystania odnawialnych źródeł energii**. Elementami warunkującymi wykorzystanie OZE w województwie są: położenie regionu w strefie umiarkowanych wiatrów i nasłonecznienia, znaczny potencjał do produkcji biomasy, znaczne zasoby wód geotermalnych oraz niewielki spadek rzek.

Region pod względem kulturowym posiada duży potencjał związany z wielokulturowym dziedzictwem.

Od 2016 r. Polska Spółka Gazownictwa (PSG) zarządza gazową siecią dystrybucyjną – strategia PSG zakłada zwiększenie wolumenu dystrybuowanego gazu, liczby nowych odbiorców oraz liczby zgazyfikowanych gmin w Polsce. Obecnie w województwie łódzkim na 177 gmin zgazyfikowanych jest 71, czyli 40% wszystkich. Średnia krajowa wynosi 57,81%.

4 kwietnia 2014 roku został zatwierdzony „Plan Rozwoju Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. w zakresie zaspokajania obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe na lata 2014-2023”.

Plan zakłada wybudowania około 2000 km gazociągów wysokiego ciśnienia (8,4 MPa). Zapewni to długotrwały rozwój i funkcjonowanie firm korzystających z systemu przesyłowego oraz konkurencyjny rynek gazu w Polsce. Jest to również niezbędny warunek do realizacji planów rozwojowych PSG, która zarządza gazową siecią dystrybucyjną niskich i średnich ciśnień, oraz jest bezpośrednim dostawcą gazu dla odbiorców komunalnych i przemysłowych.

Zasoby wód geotermalnych na obszarze województwa łódzkiego są duże, stanowią około 1/3 zasobów całego kraju. Jednak z różnych względów nie są w wystarczający sposób wykorzystane. Pomimo rozwoju sektora odnawialnych źródeł energii (dalej OZE) w naszym regionie, energia geotermalna nie jest wykorzystywana w wystarczającym stopniu.

W województwie łódzkim procent skanalizowania terenów wiejskich na rok 2015 wyniósł 22,1% - istnieją zatem ogromne zaległości i uzasadnione oczekiwania społeczne dotyczące poprawy sytuacji w tym zakresie. Dlatego przyspieszenie i przekazanie większych środków finansowych na rozwój i budowę zbiorczych oczyszczalni ścieków lub wsparcie indywidualnych systemów oczyszczania ścieków jest zasadne. Indywidualne oczyszczalnie ścieków są w wielu przypadkach, a szczególnie przy występowaniu zabudowy rozproszonej, bardzo dobrym rozwiązaniem i powinny być promowane.

Poważnymi problemami dużych ośrodków miejskich są: zanikające funkcje społeczno- gospodarcze i depopulacja, częściowo związana z postępującym procesem suburbanizacji. Skutkuje to wieloaspektową degradacją terenów mieszkaniowych, przede wszystkim na obszarach śródmiejskich, poprzemysłowych, powojkowych i pokolejowych; przestrzenną (zanieczyszczenie powietrza i hałas komunikacyjny, niska jakość przestrzeni publicznych, chaos przestrzenny); techniczną (dekapitalizacja zabudowy, brak zaopatrzenia w media); gospodarczą (utrata funkcji gospodarczych, słaba koncentracja podmiotów gospodarczych) i społecz-

na (bezrobocie, ubóstwo, wykluczenie społeczne, przestępczość). Tereny zdegradowane są wyłączone z użytkowania, co utrudnia efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych miast. Większość ośrodków ma rozpoznane problemy w zakresie degradacji tkanki miejskiej i sprecyzowane koncepcje **działań rewitalizacyjnych**.

## CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚCI ZROBI DLA ENERGETYKI I MIESZKALNICTWA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

- Nowy samorząd Prawa i Sprawiedliwości będzie wspierał realizację Programu „Mieszkanie+” w woj. łódzkim, który opierać się będzie głównie na tanim budownictwie społecznym i spółdzielczym. Program jest znakomitym narzędziem stymulowania rozwoju ekonomicznego i polityki prorodzinnej zarówno w woj. łódzkim, jak i w całej Polsce. To szansa na rozładowanie problemów mieszkaniowych mieszkańców regionu.
- Będzie wspierał finansowo, koordynował i propagował programy związane z tworzeniem, ulepszaniem i rozbudową infrastruktury sanitarnej w gminach, jak również programów umożliwiających finansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.
- Zwiększy tempo budowy infrastruktury sanitarnej na terenach wiejskich stworzy ponadto wiele dodatkowych miejsc pracy oraz zmniejszy w znacznym stopniu dysproporcję między rozbudową sieci wodociągowej, a słabo rozwiniętą siecią kanalizacyjną.
- Będzie wspierał budowę mocy kogeneracyjnych zarówno w kontekście poprawy czystości powietrza, jak i wymianę/budowę nowych mocy wytwórczych w elektroenergetyce (działających głównie w czasie zapotrzebowania szczytowego). Budowa układów kogeneracyjnych może posiadać różną formę: budowę nowych obiektów w zastępstwie wyeksploatowa-

nych, budowę nowych obiektów wspomagających „ucieplwienie” bądź przekształcenie kotłowni ciepłowniczych na układ kogeneracyjny;

- Będzie wspierał inwestycje w energetykę odnawialną, głównie w fotowoltaikę zarówno w skali mikro, jak i większej. Tego typu inwestycje (poza stabilizacją systemu szczególnie w kontekście znacznego wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną latem) są konieczne do wypełnienia zobowiązania (zatwierdzonego przez Komisję Europejską) do udziału energetyki odnawialnej w sprzedaży do klientów końcowych na poziomie minimum 15% w roku 2020.
- Będzie wspierał otwarcie spalarni odpadów produkująca energię elektryczną/cieplną na podstawie odpadów z województwa łódzkiego.
- Pozyskiwanie energii geotermalnej do ogrzewania substancji mieszkaniowej lub wykorzystania przemysłowego może stać się ważnym elementem ochrony środowiska aglomeracji łódzkiej. Deklarujemy wsparcie radnych Prawa i Sprawiedliwości w samorządzie województwa dla takich inicjatyw lokalnych poprzez wykorzystanie do tego celu środków pochodzących z UE.
- Zaangażujemy również środowisko naukowe z ośrodków naukowo-badawczych i szkół wyższych w województwie łódzkim celem opracowania technologii pozyskiwania energii geotermalnej, które będą wydajniejsze i tańsze od dotychczasowych metod.



## BEZPIECZEŃSTWO OBYWATELI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

Bezpieczeństwo polskich obywateli to kwestia fundamentalna dla właściwego rozwoju społecznego. Przywrócenia poczucia troski państwa nad obywatelem musi odbyć się poprzez ponowne przejęcie odpowiedzialności za najważniejsze zadania w zakresie bezpieczeństwa. Rozwój i modernizacja służb mundurowych, szczególnie policji i straży pożarnej powinny być obiektem szczególnego zainteresowania władz samorządowych.

### CO RZĄD ZROBIŁ DLA BEZPIECZEŃSTWA OBYWATELI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

**PRZYWRÓCENIE POSTERUNKÓW** – Rząd koalicji PO-PSL w latach 2007-2015 zlikwidował ponad połowę posterunków policji w Polsce, co diametralnie obniżyło poziom bezpieczeństwa na wielu obszarach kraju. Przez ponad dwa lata rząd Prawa i Sprawiedliwości zdecydowanie zmienił sytuację w zakresie bezpieczeństwa w lokalnych społecznościach. Stało się to możliwe m.in. dzięki przywróceniu ponad 70 posterunków policji w małych miejscowościach. W łódzkim przywrócono już dwa posterunki: w Drzewicach i Krośniewicach.

**PROGRAM MODERNIZACJI SŁUŻB MUNDUROWYCH** – W 2017 r. policja zakupiła 956 radiowozów, Państwowa Straż Pożarna 139 samochodów, a Straż Graniczna 130. Zainwestowano także w rozwój Ochotniczych Straży Pożarnych – w 2017 r. dotacja dla OSP została podniesiona o 15 mln zł.

**INNOWACYJNE FORMY KONTAKTU** – M.in. możliwość zgłoszenia zagrożenia w swojej okolicy przez Internet, za pośrednictwem Krajowej Mapy Bezpieczeństwa czy korzystania z mobilnej aplikacji „Moja Komenda”, która pozwala na szybki kontakt z dzielnicowym. Z aplikacji tej skorzystało

już ponad 80 tys. osób. Działania te idą w parze z nauką bezpiecznych zachowań, głównie wśród dzieci i młodzieży. Jednym ze sposobów promowania odpowiedzialnych postaw jest przyznawanie nagród „Młody Bohater” za podjęcie prób ratowania życia. Dodatkowo realizowana jest odpowiedzialna polityka migracyjna. Polscy funkcjonariusze Straży Granicznej wspierali uszczelnianie granic w 18 państwach, podnosząc w ten sposób bezpieczeństwo w Europie.

### CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ ZROBI DLA BEZPIECZEŃSTWA OBYWATELI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

- Ważnym elementem będzie współpraca z odpowiedzialnymi za poszczególne sektory życia publicznego służbami, inspekcjami i instytucjami oraz koordynacja działań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa na terenie województwa nie tylko przez działania akcyjne, lecz poprzez całościowość planowanych przedsięwzięć.
- Udział samorządu województwa w finansowaniu służb realizujących zadania z zakresu bezpieczeństwa poprzez: fundusz Wsparcia Policji, Fundusz Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej, zakup sprzętu dla jednostek straży pożarnej, rekompensaty pieniężne za ponadnormatywną służbę w miejscach i sytuacjach tego wymagających; dofinansowanie zakupu agregatów prądotwórczych dla obiektów istotnych z punktu widzenia infrastruktury krytycznej (np. obiekty służby zdrowia, administracji rządowej i samorządowej, istotne dla właściwego funkcjonowania mieszkańców i obiektów użyteczności publicznej).
- Utworzenie wojewódzkiego programu prewencji zagrożeń uwzględniającego zagrożenia infrastrukturalne, pożarowe i powodziowe.
- Działania w obszarze edukacji dla dzieci i młodzieży w zakresie udziela-



## SPRAWNA ADMINISTRACJA I LEPSZE ZARZĄDZANIE W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

**Władza samorządowa to także sprawna administracja i lepsze zarządzanie. Poziom samorządowy wymaga nie tylko wizji i szerokiej perspektywy rozwoju, ale także bezpośrednich dobrych działań. Dobry gospodarz zna swoich obywateli i ich potrzeby. W trosce o nasze małe ojczyzny konieczna jest stała poprawa jakości zarządzania i efektywności wydatkowania środków publicznych. Władza samorządowa musi być najbliżej mieszkańców w regionach, każdego dnia dając bezpośredni przykład dobrego rządzenia.**

### CO RZĄD ZROBIŁ, ABY USPRAWNIĆ ADMINISTRACJĘ

**LEPSZE WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW UNIJNYCH** – Dzięki dynamicznym działaniom rządu w ciągu 2 lat udało się zdecydowanie przyspieszyć realizację programów finansowanych ze środków unijnych. Po wyborach parlamentarnych Ministerstwo Rozwoju przeprowadziło analizę stanu wdrażania funduszy unijnych na lata 2014-2020. Przeprowadzony audyt wykazał, że w porównaniu do innych państw opóźnienia sięgały nawet roku. Niektóre wskaźniki wykorzystania funduszy były bliskie zeru.

W czerwcu 2016 r. Rada Ministrów przyjęła „Plan działań na rzecz zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji programów w ramach umowy partnerstwa”, który przyniósł zdecydowaną poprawę. Łącznie w ramach obecnej perspektywy budżetowej podpisano już ponad 25 tys. umów na dofinansowanie projektów z pieniędzy UE

nia pierwszej pomocy oraz w zakresie zagrożeń i przestępczości.

- Podjęcie działań na rzecz wyposażenia w defibrylatory urzędów, komisaratów Policji, szkół oraz przeszkolenie ich użytkowników.
- Nawiązanie współpracy z nowo tworzonymi Wojskami Obrony Terytorialnej oraz ustalenie zakresu działań i współpracy na administrowanym terenie.
- Wspieranie służb ratowniczych poprzez programy doposażania w sprzęt, organizację ćwiczeń i szkoleń.
- Jednym z priorytetowych celów jest wybudowanie nowego ośrodka egzaminowania w Łodzi w ramach Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego. Budynek, którym dysponuje łódzki ośrodek, wymagają gruntownego remontu.

o wartości ponad 225,5 mld zł. Dodatkowo dzięki energicznym działaniom byłego Ministra Rozwoju Mateusza Morawieckiego udało się zagospodarować 9 mld euro pochodzących z poprzedniej perspektywy budżetowej na lata 2009-2013. Polska z powodzeniem zakończyła także negocjacje w sprawie funduszy norweskich. Dzięki temu nasz kraj otrzyma 810 mln euro, które zostaną przeznaczone m.in. na ochronę środowiska i rozwój społeczeństwa obywatelskiego. Niestety, znacznie wolniej niż programy krajowe realizowane były programy regionalne, za które odpowiadają samorządy wojewódzkie. Szacuje się (stan na luty 2018 r.), że zwrotem do UE zagrożona jest kwota ok. 1 mld 200 mln euro z programów regionalnych.

**PAKIET DLA ŚREDNICH MIAST** – Na 255 polskich miast posiadających status średnich, aż 122 ośrodki według analiz przeprowadzonych przez PAN, są zagrożone utratą funkcji społeczno-gospodarczych. Ponad 2 mld zł przeznaczone na wsparcie w ramach programu zostaną przekazane na cele związane z inwestycjami publicznymi, wspieranie efektywności energetycznej, czy też tworzenie warunków dla inwestycji prywatnych. Pakiet dla Miast Średnich jest krokiem milowym na rzecz wyrównywania szans rozwojowych wszystkich obszarów kraju. W województwie łódzkim „Pakiem dla Miast Średnich” objęto miasta: Łask, Rawa Mazowiecka, Zduńska Wola, Wieluń, Ozorków, Tomaszów Mazowiecki, Radomsko, Kutno, Sieradz, Opoczno, Pabianice, Łowicz, Zgierz, Piotrków Trybunalski, Bełchatów, Skierniewice, Aleksandrów Łódzki.

## JAK SYTUACJA WYGLĄDA DZISIAJ

Negatywna sytuacja finansowa – od 2006 roku do chwili obecnej, sytuacja finansowa województwa ulegała systematycznemu pogorszeniu, obecny stan budżetu można ocenić jako bardzo zły. Choć

w niektórych latach budżet uchwalony wykazywał znaczący wzrost dochodów, to ostateczne wykonanie budżetu w każdym z tych lat było znacząco gorsze. Zauważalne jest zwłaszcza „napompowanie” dochodów budżetowych w budżecie uchwalonym na rok 2014, w którym były przeprowadzone wybory samorządowe. Jednak wykonanie tych dochodów stanowiło zaledwie 80,7% założonego planu. Ponadto w ostatnich pięciu latach nastąpił istotny spadek dochodów o ponad 114 mln zł w stosunku do roku 2012.

Województwo łódzkie pod względem wartości wniosków o dofinansowanie zajmuje 13 miejsce w Polsce. Wkład UE w złożonych wnioskach o dofinansowanie wynosi 6,5 mld zł, co stanowi 69,4% alokacji.

W zakresie liczby i wartości wniosków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego a ich jakości – wśród 2,7 tys. złożonych wniosków o dofinansowanie 22% zostało odrzuconych z powodu uzyskania negatywnego wyniku oceny merytorycznej, a 12% wniosków o dofinansowanie zostały odrzucone z powodu braku środków lub wycofane przez wnioskodawców. W zakresie wskaźnika podpisanych umów podpisanych zostało 1,5 tys. umów na kwotę dofinansowania UE 4,5 mld zł, co stanowi 48,4% alokacji, podczas gdy średnie wykorzystanie alokacji w podpisanych w RPO umowach jest również na poziomie 48,4%. W zakresie wniosków o płatność woj. łódzkie zajmuje 11 miejsce wśród wszystkich województw – wnioski o płatność opiewają na kwotę 745,5 mln zł w części dofinansowania UE, co stanowi 8% alokacji (średnia dla RPO to 8,9% alokacji). Pod względem certyfikacji - woj. łódzkie zajmuje 11 miejsce w Polsce – wkład UE wnioskowany do KE wynosi 166,2 mln EUR (7,4% alokacji).

Analiza dochodów majątkowych w latach 2011-2016 wykazała, że od pięciu lat systematycznie maleją dochody majątkowe w wykonanych budżetach. Negatywnie oceniana są także wydatki w budżecie województwa łódzkiego w latach 2011-2016. Sytuacja ta najlepiej

obrazuje, zaniedbania obecnie rządzącej koalicji w zakresie finansów województwa łódzkiego.

## **CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚCI ZROBI DLA POPRAWIENIA JAKOŚCI ADMINISTRACJI**

- Celem projektu „Nasze pieniądze w naszym banku” jest maksymalne wykorzystanie zasobów pieniądza publicznego znajdującego się w gestii JST (Jednostki Samorządu Terytorialnego) dla dobra polskiego podatnika.
- Odnosząc się do powyższego, programowym celem Prawa i Sprawiedliwości w wyborach samorządowych 2018 r. jest przyśpieszenie realizacji RPO Wł na lata 2014-2020 z jednoczesnym zapewnieniem wysokiego poziomu dobieranych projektów, cel ten zostanie osiągnięty poprzez: Skrócenie i uproszczenie procedury przekazywania i rozliczania środków; opracowanie przejrzystych kryteriów oceny projektów; przyspieszenie przepływu informacji pomiędzy departamentami odpowiedzialnymi za środki UE; nacisk na poprawę kompetencji i decyzyjności opiekunów projektów; oddelegowanie pracowników z Departamentu Polityki Regionalnej do pomocy w departamentach bezpośrednio pracujących z beneficjentem w okresach wzmożonej intensywności pracy.
- Działania, mające na celu udzielenie pomocy samorządom i wszystkim innym beneficjentom przygotować wyższej jakości wnioski aplikacyjne.
- Kandydaci Prawa i Sprawiedliwości do wyborów samorządowych 2018 r. województwa łódzkiego, na podstawie Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju oraz szereg realizowanych w jej ramach inicjatyw podejmowanych przez rząd Prawa i Sprawiedliwości, opracowali propozycje programowe na przedstawione wyżej problemy. Przy do-

brej współpracy z rządem Rzeczypospolitej Polskiej możliwa będzie eliminacja skutków zaniedbań bądź niedociągnięć obecnej koalicji rządzącej w regionie łódzkim, w tym - zaistniałych w województwie barier rozwojowych, które mogą się dalej utrzymywać przy braku podjęcia odpowiednich działań.





